

กรมอนามัย
สำนักงานทันตสาธารณสุข

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ที่ปรึกษา

ทันตแพทย์ดำรง อ่างเลาหะพันธุ์	ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข
ทันตแพทย์หญิงกรกมล นิยมศิลป์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน
ทันตแพทย์หญิงนพวรรณ โพชนุกูล	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยทำงานและผู้สูงอายุ
ทันตแพทย์หญิงนทีณี ตั้งเจริญดี	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง
ทันตแพทย์หญิงวรรณ อัครสุด	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข
ทันตแพทย์พุลพุกษ์ โสภารัตน์	หัวหน้ากลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัย
นางสาวณัชชา เปรมประยูร	หัวหน้ากลุ่มบริหารยุทธศาสตร์
นางอัญชลี แสงจันทร์	หัวหน้ากลุ่มอำนวยการ

คณะผู้จัดทำ

- กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์
- กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน
- กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง
- กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยทำงานและผู้สูงอายุ
- กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข
- กลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัย

เรียบเรียงเอกสารและจัดทำรูปเล่ม

นางสาวณัชชา เปรมประยูร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
นางสาวรัตนภรณ์ มั่นคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุชาดา สุราเลิศ	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
นางสาววิจิตรา กุกำจัด	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
นางสาวมัทจรินทร์ สุระสังข์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

จัดทำโดย กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์ สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

คำนำ

สุขภาพช่องปากจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสุขภาพพึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้สุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะ “ปากคือประตูสู่สุขภาพ” ปัญหาสุขภาพช่องปากจะส่งผลกระทบต่อระบบอื่น ๆ ของร่างกาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย จึงได้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านสุขภาพช่องปาก เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางสุขภาพตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นใน 3 ประเด็น คือ 1) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการทำงานทันตสาธารณสุขมากขึ้น เป็นการลดข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการ และยังเอื้อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ สามารถจัดการสุขภาพช่องปากของตนเองและครอบครัวได้ 2) การสื่อสารและพัฒนารูปแบบ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากทุกกลุ่มวัยเพื่อการดูแลด้วยตนเองที่บ้าน และชุมชน 3) เพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ โดยการทำงานเชิงรุกร่วมกับภาคีระดับท้องถิ่น

สำนักทันตสาธารณสุข จึงได้จัดทำเอกสารชี้แจงแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ปรากฏในแนวทางการดำเนินงานเล่มนี้ เพื่อให้ทันตบุคลากรในพื้นที่ได้มีกรอบการดำเนินงาน เพื่อให้เครือข่ายพื้นที่ร่วมมือกันขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อพัฒนาทันตสุขภาพของประชาชนให้มีสุขภาพช่องปากดีตลอดช่วงวัยของชีวิตต่อไป

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ตัวชี้วัดด้านสุขภาพช่องปากกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	1
แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข	
1. กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย	2
2. กลุ่มเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	10
3. กลุ่มวัยทำงาน	19
4. กลุ่มผู้สูงอายุ	29
5. กลุ่มผู้ต้องขัง	36
6. ด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยเสี่ยงทันตสุขภาพ	44
7. การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก	51
8. การพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข	58
9. การพัฒนาวิชาการและระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากยุคดิจิทัล	66
กิจกรรมรณรงค์ “Brush and Bright คนไทยฟันดี ท้วทั้งแผ่นดิน”	75
สื่อ เอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ	77

ตัวชี้วัดด้านสุขภาพช่องปากกรมอนามัย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด		เป้าหมาย
หญิงตั้งครรภ์	1.1	ร้อยละหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก และขัดทำความสะอาดฟัน	55
	1.2	ร้อยละหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	70
เด็กอายุ 3 ปี	2.1	ร้อยละของเด็ก 0-2 ปี ผู้ปกครองได้รับการฝึกแปรงฟัน แบบลงมือปฏิบัติ และ plaque control	55
	2.2	ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free)	75
	2.3	ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	50
เด็กอายุ 12 ปี	3.1	ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free)	73
	3.2	ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	50
วัยทำงาน อายุ 15 – 59 ปี	4.1	ร้อยละของวัยทำงานในสถานประกอบการได้รับบริการทันตกรรม	30
	4.2	ร้อยละของวัยทำงานอายุ 15-59 ปี ที่มีการแปรงฟันก่อนนอน ด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์นานอย่างน้อย 2 นาที ทุกวัน	73
ประชาชน อายุ 40 ปีขึ้นไป	5.1	ร้อยละของกลุ่มก่อนวัยผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง PMDs	50
ผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป	6.1	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	40
	6.2	ร้อยละของผู้สูงอายุได้รับบริการส่งเสริมป้องกันทันตกรรม	10
ผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ และศูนย์ฝึกฯ	7.1	ร้อยละของผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ และศูนย์ฝึกฯ เข้าถึงบริการส่งเสริม ป้องกัน หรือ บริการด้านทันตกรรมตามความจำเป็น	60

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

“งานทันตสุขภาพกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย”

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละ 50 เด็กอายุ 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก
2. ร้อยละ 75 เด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (caries free)

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
รณรงค์ “ลูกรักฟันดี...เริ่มที่ครอบครัว”	1	ครั้ง
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรฐานเพื่อสนับสนุนการยกระดับคุณภาพสพด. (4D) เพื่อเด็กปฐมวัยผ่านเกณฑ์ประเมิน สพด. 4D ของกรมอนามัย ระดับ C ขึ้นไป (บูรณาการ cluster)	10	ร้อยละ
Best practice การขับเคลื่อนงานการดูแลสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดตามมาตรฐานอนามัยแม่และเด็ก	1	เรื่อง
สื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ในหน่วยบริการ	1	รายการ
สื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย	2	รายการ

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
หญิงตั้งครรภ์ได้รับการบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก	70	ร้อยละ
หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและขัดทำความสะอาดฟัน	55	ร้อยละ

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
เด็กอายุ 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	50	ร้อยละ
เด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (caries free)	75	ร้อยละ
เด็กอายุ 0 - 2 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	55	ร้อยละ
เด็กอายุ 3-5 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	55	ร้อยละ

สถานการณ์

สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดูแลสุขภาพสุขภาพช่องปากกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย มีทั้งปัจจัยภายในและภายนอก พบว่า หญิงตั้งครรภ์ที่เป็นโรคเหงือกอักเสบและโรคปริทันต์บางส่วนเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาและฮอร์โมน มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อ การตั้งครรภ์ สุขภาพของเด็กในครรภ์และการคลอด ส่วนกลุ่มเด็กปฐมวัย โรคฟันผุมิแนวมเพิ่มสูงขึ้น เกิดจากพฤติกรรม การแปรงฟัน การรับประทานอาหาร และปัจจัยอื่น ๆ ร่วมกับการเข้าถึงบริการของกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และกลุ่มเด็กปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากผลการดำเนินงานในระบบ Health Data Center กระทรวงสาธารณสุข วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 พบว่า หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและขัดทำความสะอาดฟัน ร้อยละ 27.84 (เป้าหมายร้อยละ 50) เด็กอายุ 0 - 2 ปี และเด็กอายุ 3-5 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 45.59 และ 53.10 ตามลำดับ (เป้าหมายร้อยละ 55) เด็กอายุ 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 43.04 (เป้าหมายร้อยละ 50) และมีปัญหาโรคฟันผุ ร้อยละ 25.26 ดังนั้น การให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์ตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์ หลังคลอดและการดูแลเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญ เป็นรากฐานให้เกิดการมีสุขภาพช่องปากและสุขภาพที่ดี ตลอดจนลดโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพช่องปากและการสูญเสียฟันในอนาคตได้

สำนักทันตสาธารณสุข จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากแบบมีส่วนร่วมเพื่อหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัยมีสุขภาพช่องปากที่ดีอย่างยั่งยืน เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ หญิงหลังคลอดและเด็กปฐมวัยมีสุขภาพช่องปากที่ดี เข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่เหมาะสม โดยดำเนินงานบูรณาการตั้งแต่คลินิกฝากครรภ์คุณภาพ คลินิกเด็กสุขภาพดี สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมไปถึงการดำเนินงานในระดับชุมชน เพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก โดยพัฒนาองค์ความรู้ ระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก และสื่อสารประชาสัมพันธ์การดูแลสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์ หญิงหลังคลอด เด็กปฐมวัย และผู้ดูแล ร่วมกับภาคีเครือข่าย และสนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการส่งเสริมสุขภาพช่องปากอย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ หรือการส่งต่อเพื่อรักษาตามความจำเป็นต่อไป

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย หญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย มีสุขภาพช่องปากดี			
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	เด็ก 3 ปี ปราศจากฟันผุ (caries free) ร้อยละ 75.0 และ ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 50.0		
กลยุทธ์	สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย	พัฒนาเครือข่ายและจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี	เพิ่มการเข้าถึงบริการตามชุดสิทธิประโยชน์
มาตรการ	ขับเคลื่อนและขยายผลการสร้างเสริมความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ รณรงค์สื่อสารความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (Campaign)	พัฒนาศักยภาพเครือข่ายการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผ่านมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ขับเคลื่อน กำกับติดตาม และประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาคุณภาพการให้บริการสุขภาพช่องปากในหน่วยบริการสุขภาพ (ANC, PP, WCC) พัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากในเด็กปฐมวัย อายุ 0-2 ปี พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรและบุคลากรทางการแพทย์ในการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก สื่อสารการรับรู้สิทธิประโยชน์ตามกลุ่มวัย
โครงการ	โครงการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัยเพื่อเสริมสร้างให้มีสุขภาพช่องปากที่ดีอย่างยั่งยืน		
กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> รณรงค์ “ลูกรักฟันดี...เริ่มที่ครอบครัว” ผลิตสื่อสร้างเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์หลังคลอด และเด็กปฐมวัย 	<ul style="list-style-type: none"> ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบด้านสุขภาพช่องปาก สังกัดเอกชน/ กทม. (บูรณาการ 4D) สนับสนุนการดำเนินงานโครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันสู่ 2,500 วัน (บูรณาการ) 	<ul style="list-style-type: none"> ถอดบทเรียนรูปแบบการให้บริการการส่งเสริมช่องปากหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดร่วมกับภาคีเครือข่าย
ผลผลิต/ผลลัพธ์ Small success	ไตรมาสที่ 1 - 2		ไตรมาสที่ 3 - 4
	<ol style="list-style-type: none"> หญิงตั้งครรภ์ ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 35.0 หญิงตั้งครรภ์ ได้รับการตรวจและขัดทำความสะอาดช่องปาก ร้อยละ 27.0 เด็ก 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 25.0 เด็กอายุ 0-2 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 27.0 สื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก 		<ol style="list-style-type: none"> หญิงตั้งครรภ์ ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 70.0 หญิงตั้งครรภ์ ได้รับการตรวจและขัดทำความสะอาดช่องปาก ร้อยละ 55.0 เด็ก 3 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 50.0 เด็ก 3 ปี ปราศจากฟันผุ ร้อยละ 75.0 เด็กอายุ 0 - 2 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 55.0 ร้อยละ 10 ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรการเพื่อสนับสนุนการยกระดับคุณภาพ สพต. (4D) เพื่อเด็กปฐมวัย ผ่านเกณฑ์ประเมิน สพต. 4D ของกรมอนามัย ระดับ C ขึ้นไป

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
โครงการขับเคลื่อนระบบส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัยเพื่อเสริมสร้างให้มีสุขภาพช่องปากที่ดีอย่างยั่งยืน				
กิจกรรมหลัก 1 บุรณาการองค์รภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน (Partnership)				
1.1 ธรรมนูญ “ลูกรักฟันดี...เริ่มที่ครอบครัว”	<ul style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมรณรงค์ “ลูกรักฟันดี...เริ่มที่ครอบครัว” 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมจัดรณรงค์ “ลูกรักฟันดี...เริ่มที่ครอบครัว” ประชาสัมพันธ์กิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์กิจกรรม “ลูกรักฟันดี...เริ่มที่ครอบครัว” 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์กิจกรรม “ลูกรักฟันดี...เริ่มที่ครอบครัว”
1.2 ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	<ul style="list-style-type: none"> ทบทวนคำสั่ง จัดประชุมฯ 	-	-	-
กิจกรรมหลัก 2 พัฒนาระบบบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง (Building Capacity)				
2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับเครือข่ายสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D	<ul style="list-style-type: none"> ประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับเครือข่ายสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D (บุรณาการ) 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์ให้เครือข่าย สพต. เข้าร่วมกิจกรรม จัดประชุมพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก (Onsite/Online) 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์ให้เครือข่าย สพต. เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมส่งรายชื่อ สพต. ให้กับส่วนกลาง (ด้านสุขภาพช่องปาก : ตรวจฟัน เคลือบฟลูออไรด์ 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์ให้เครือข่าย สพต. เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมส่งรายชื่อ สพต. ให้กับส่วนกลาง (ด้านสุขภาพช่องปาก : ตรวจฟัน เคลือบฟลูออไรด์

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
	<ul style="list-style-type: none"> • นิเทศติดตามเยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย สพด.ด้านสุขภาพ 4 ภาค 	<ul style="list-style-type: none"> • นิเทศติดตามเยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย สพด.ด้านสุขภาพ (4D) 	<p>และจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากภายใต้แนวคิด ป.ต.ท ใน สพด.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • นิเทศติดตามเยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย สพด. ต้นแบบด้านสุขภาพ (4D) 	<p>และจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากภายใต้แนวคิด ป.ต.ท ใน สพด.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • นิเทศติดตามเยี่ยมเสริมพลังเครือข่าย สพด. ต้นแบบด้านสุขภาพ (4D)
<p>2.2 தொடகுறியுருပූභූව ආරක්ෂණ සේවාවන් සැපයීම සහ පිළිගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග සහ ප්‍රතිඵල</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ทบทวนแนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์ และหญิงหลังคลอดตามมาตรฐานอนามัยแม่และเด็ก • จัดประชุม ฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ร่วมประชุมฯ และร่วมประสานเครือข่าย • ผลักดันนโยบาย Fee Schedule ในหน่วยบริการภาครัฐและเอกชน • นิเทศติดตามการดำเนินงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • ร่วมประชุมฯ และร่วมประสานเครือข่ายดำเนินการตามนโยบาย Fee Schedule ในหน่วยบริการที่รับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> • ร่วมประชุมฯ และร่วมประสานเครือข่าย • สนับสนุนและดำเนินการตามนโยบาย Fee Schedule ในหน่วยบริการที่รับผิดชอบ
<p>กิจกรรมหลัก 3 พัฒนาการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่มีคุณภาพโดยการยกระดับสุขภาพประชาชน (Investment)</p>				
<p>3.1 ผลผลิตสื่อสาริตการ สร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ในหน่วยบริการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำสื่อและประชาสัมพันธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานในพื้นที่ได้รับทราบและใช้งาน 	<ul style="list-style-type: none"> • นำสื่อไปใช้งาน และประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> • นำสื่อไปใช้งาน และประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สนใจ

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
3.2 ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์การสร้างเสริมความรู้ด้านการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำสื่อและประชาสัมพันธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานในพื้นที่ได้รับทราบและใช้งาน 	<ul style="list-style-type: none"> นำสื่อไปใช้งาน และประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่สนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> นำสื่อไปใช้งาน และประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่สนใจ

ผู้ประสานงาน

กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน

☎ 0 2590 4204 และ 0 2590 4956

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางกรกมล นิยมศิลป์	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (หัวหน้ากลุ่ม)	kornkamol.n@anamai.mail.go.th
นางปฐมา เซวานเมธา	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	Patama.c@anamai.mail.go.th
นางสาวพรชนนต์ บุญคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	phonchanet@gmail.com
นางสาวปจรรย์ภัทร ตั้งจิตประสงค์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	pachareeyaphat.n@gmail.com

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

กลุ่มเด็กวัยเรียนวัยรุ่น

งานทันตสุขภาพกลุ่มเด็กวัยเรียนวัยรุ่น

ตัวชี้วัด

ร้อยละ 73 ของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries free)

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
เด็กอายุ 6 ปี ได้รับการการเคลือบหลุมร่องฟันกรามดาว	30	ร้อยละ
เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการบริการทันตกรรม	50	ร้อยละ
สถานศึกษาเข้าร่วมเพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพช่องปาก	5,000	แห่ง

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
เด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ (caries free)	73	ร้อยละ
เด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	50	ร้อยละ

สถานการณ์

ปัญหาสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียนวัยรุ่นยังคงเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญ จากรายงานผลการสำรวจสถานะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9 ปี 2566 โดยสำนักทันตสาธารณสุข พบว่าเด็กวัยเรียนอายุ 12 ปี มีฟันผุ ร้อยละ 49.7 ผุเฉลี่ย 1.2 ซี่ต่อคน มีสถานะเหงือกอักเสบสูงถึงร้อยละ 80.2 และยังพบว่า

เด็กนักเรียน 1 ใน 8 คน เคยหยุดเรียนเพราะไปทำฟัน โดยเฉลี่ยขาดเรียน 1 วัน/คน ปัจจัยสำคัญของการเกิดปัญหาสุขภาพช่องปากมาจากการมีพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่ไม่เหมาะสม โดยจากรายงานดังกล่าว พบว่าเด็กวัยเรียนอายุ 12 ปี ร้อยละ 57.8 ไม่เคยแปรงหลังอาหารกลางวันโรงเรียน มีเด็กแปรงฟันก่อนนอนทุกวันเพียงร้อยละ 57.8 มีพฤติกรรมกินลูกอม สูงถึงร้อยละ 73.6 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาลมากกว่า 2 ครั้งต่อวันขึ้นไป ร้อยละ 10.6 และกินขนมกรุบกรอบมากกว่า 2 ครั้งต่อวันขึ้นไป ร้อยละ 16.1 นอกจากนี้การเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น จากข้อมูลระบทรายงาน HDC กระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2567 พบว่าเด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษาเพียงร้อยละ 31.6 (เป้าหมายร้อยละ 50)

การส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่นและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดีอย่างเป็นระบบในโรงเรียน ตลอดจนการจัดการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากมีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ สามารถเข้ารับบริการทันตกรรมได้อย่างครอบคลุมมีสภาวะสุขภาพช่องปากที่ดีในระยะยาวและมีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดช่วงชีวิต

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย				
เด็กวัยเรียน วัยรุ่น มีสุขภาพช่องปากดี				
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	เด็ก 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free) ร้อยละ 73 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปีที่ผ่านมา)			
กลยุทธ์	สร้างความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	พัฒนาระบบอนามัยโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี	เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากตามชุดสิทธิประโยชน์	
มาตรการ	ขับเคลื่อนและขยายผลการสร้างเสริมความรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ รณรงค์สื่อสารความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (Campaign)	พัฒนาระบบอนามัยโรงเรียนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปากอย่างมีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อน กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามประกาศ ศธ. ในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก และการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านอาหารในและนอกโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนการใช้งานระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนโดยครู ผ่าน Digital platform พัฒนาคุณภาพการให้บริการสุขภาพช่องปาก สื่อสารการรับรู้สิทธิประโยชน์ 	
โครงการ	โครงการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2568			
กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> สร้างกระแสการแปร่งฟันในโรงเรียน (Bright Smile Together: ยิ้มสวย ไปด้วยกัน) ขยายผลการดำเนินงานการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) ผ่าน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) สื่อสารสาธารณะ Intensive Plaque Control และการดูแลทันตกรรมถาวรซี่แรก (Save SIX) พัฒนาสื่อ/คู่มือ การดูแลสุขภาพช่องปากกลุ่มเด็กเปราะบาง 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาศักยภาพครูและผู้เกี่ยวข้อง ในการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากและส่งต่อบริการเร่งด่วนระดับพื้นที่ กำกับติดตาม การดำเนินงานตามประกาศ ศธ. ในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก และการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านอาหารในและนอกโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ขยายผลระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนโดยครู ผ่าน Digital platform ในพื้นที่นำร่อง พัฒนารูปแบบการให้บริการทันตกรรมในเด็กวัยเรียนวัยรุ่นโดยเน้นผลลัพธ์สุขภาพ (Value based oral health care) พัฒนาต่อ ยอดระบบข้อมูลเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น เชื่อมโยงกับสถานบริการสาธารณสุข 	
ผลผลิต/ผลลัพธ์ Small success	ไตรมาสที่ 1 เด็ก 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 20	ไตรมาสที่ 2 1. เด็ก 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 40 2. โรงเรียนเข้าร่วมเพื่อพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพช่องปาก 3,000 โรงเรียน 3. สื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก	ไตรมาสที่ 3 • เด็ก 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 45 • โรงเรียนเข้าร่วมเพื่อพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพช่องปาก 5,000 โรงเรียน	ไตรมาสที่ 4 • เด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ ร้อยละ 73 • เด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 50 • เด็กวัยเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพช่องปากที่เข้าร่วม มีพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ ร้อยละ 45

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
โครงการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2568				
กิจกรรมหลัก 1 สร้างความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น				
<p>1.1 ขับเคลื่อนและขยายผล การสร้างเสริมความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์</p> <p>1.2 รณรงค์สื่อสารความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก</p>	<ul style="list-style-type: none"> • สื่อสารประชาสัมพันธ์ กิจกรรมเครือข่ายโรงเรียน เด็กไทยฟันดี /โรงเรียนผู้ พิทักษ์ฟันดี รุ่น 4 • สร้างกระแสการแปร่งฟัน ในโรงเรียน (Bright Smile Together : ยิ้มสวย ไปด้วยกัน) • จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานเครือข่าย โรงเรียนเด็กไทยฟันดีและ โรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี • พัฒนาสื่อ/คู่มือในการดูแล สุขภาพช่องปากกลุ่มเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์กิจกรรม เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี/ โรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี รุ่น 4 • สนับสนุนให้จังหวัดในพื้นที่ รับผิดชอบจัดกิจกรรมส่งเสริม สุขภาพช่องปาก Bright Smile Together : ยิ้มสวย ไปด้วยกัน/ ฟันสะอาดเหงือก แอ็งแอง (ม.ย. – ก.ค. 68) • คัดเลือกเครือข่าย โรงเรียนเด็กไทยฟันดี (ศอ.ละ 2 เครือข่าย/โรงเรียนพิทักษ์ฟัน ดี รุ่น 4 ผ่านคลิปวีดีโอ ศอ.ละ 1 รร.) ส่งมายังสำนักทันตฯ (ภายใน 29 ก.พ. 68) 	<ul style="list-style-type: none"> • ขับเคลื่อนความรอบรู้และ พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) • ประชาสัมพันธ์กิจกรรม เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี/ โรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี • จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ช่องปาก Bright Smile Together : ยิ้มสวย ไปด้วยกัน/ ฟันสะอาดเหงือก แอ็งแอง (ม.ย. – ก.ค. 68) • รณรงค์สื่อสารความรอบรู้ และการดูแลสุขภาพช่องปากใน เด็กวัยเรียนวัยรุ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ทุกพื้นที่มีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพช่องปาก • ประชาสัมพันธ์กิจกรรม เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย ฟันดี/โรงเรียน ผู้พิทักษ์ฟัน ดีให้พื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
	<p>เปราะบาง (ในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม/โรงเรียน พระปริัติธรรม)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ธารรงค์สื่อสาร การดูแล ฟันกรมถาวรซี่แรก (Save SIX) ผ่าน Online Campaign) • สนับสนุนสื่อการเรียนรู้ และอุปกรณ์ต้นแบบในการจัด กิจกรรมรณรงค์ (กิจกรรม Bright Smile Together : ยิ้มสวย ไปด้วยกัน และ ฟันสะอาดเหงือกแข็งแรงแง) 		<ul style="list-style-type: none"> • กำกับติดตาม และรายงาน ผลการดำเนินงานสร้างเสริม สุขภาพช่องปาก 	
กิจกรรมหลัก 2 พัฒนาระบบอนามัยโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี				
<p>พัฒนาระบบอนามัยโรงเรียน เพื่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปากอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ประชุมหารือการบูรณาการ ส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัย เรียน เพื่อมุ่งสู่โรงเรียนส่งเสริม สุขภาพระดับมาตรฐานสากล 	<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาศักยภาพทันต บุคลากร/ครู ในการดำเนิน กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ช่องปาก ผ่าน Mool Anamai 	<ul style="list-style-type: none"> • ขับเคลื่อนและกำกับติดตาม การจัดการสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนที่เอื้อต่อการมีสุขภาพ ช่องปากที่ดี ตาม ประกาศ ศธ. และ สพฐ. 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อ ต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ ดีของเด็กวัยเรียนใน โรงเรียนและชุมชน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
	<p>(GSHPS) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> กำกับติดตามการดำเนินงานการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี ตามประกาศ ศธ. และ สพฐ. เยี่ยมเสริมพลัง/กำกับติดตามกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนและกำกับติดตามการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดีตามประกาศ ศธ. และ สพฐ. สนับสนุนให้โรงเรียนสร้างนโยบายที่ดีต่อสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาศักยภาพแกนนำสุขภาพ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก และจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> ผลักดันและสนับสนุนงบประมาณ ให้มีแผนงานและโครงการร่วมระหว่างท้องถิ่นชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ในเด็กวัยเรียน ผ่านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผ่าน Mool Anamai
กิจกรรมหลัก 3 เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากตามชุดสิทธิประโยชน์				
<p>ขับเคลื่อนการใช้งานระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนโดยครูผ่าน Digital platform</p>	<ul style="list-style-type: none"> ประชุมชี้แจงการใช้งานระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนโดยครู ผ่าน 	<ul style="list-style-type: none"> คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมขับเคลื่อนการใช้งานระบบเฝ้าระวังสุขภาพฯผ่าน Digital 	<ul style="list-style-type: none"> วางแผนและสนับสนุนให้หน่วยบริการตรวจสุขภาพช่องปาก อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และการจัดกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมวางแผนและสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
	<p>Digital platform ในพื้นที่นำร่อง 77 จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาแนวทางการจัดบริการทันตกรรมในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น โดยเน้นผลลัพธ์สุขภาพ (Value based oral health care) พัฒนาต่อ ยอดระบบข้อมูลเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น เชื่อมโยงกับระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) สื่อสารการรับรู้สิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม 	<p>platform จังหวัดละ 1 โรงเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> อบรมครูและผู้เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากและส่งต่อบริการเร่งด่วนระดับพื้นที่ (ครู ก) วางแผน ขับเคลื่อน และกำกับติดตาม ให้เด็กวัยเรียนทุกกลุ่ม (ในระบบและกลุ่มเปราะบาง) ได้รับบริการสุขภาพช่องปากตามชุดสิทธิประโยชน์ สนับสนุนให้จังหวัดและโรงเรียนใช้ระบบข้อมูลเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่นผ่าน (DOFUN Application) 	<p>ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก</p> <ul style="list-style-type: none"> กำกับติดตามคุณภาพบริการสุขภาพช่องปาก เด็กวัยเรียนวัยรุ่นตาม ชุดสิทธิประโยชน์ร่วมกับภาคีเครือข่าย รวมทั้ง ตรวจประเมินการยึดติดของสารเคลือบหลุมร่องฟัน สนับสนุน ขับเคลื่อนระบบการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก โดยครู ผ่านกิจกรรมโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันรุ่นที่ 4 	<p>ช่องปากและการเพิ่มการเข้าถึงการให้บริการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากในเด็กวัยเรียน โดยให้หน่วยบริการในสังกัดตรวจสุขภาพช่องปากนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และการจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก</p> <ul style="list-style-type: none"> ร่วมวางแผนและผลักดันการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน ผ่านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่าน Mool Anamai

ผู้ประสานงาน

กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน

☎ 0 2590 4204 และ 0 2590 4208

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางกรกมล นิยมศิลป์	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (หัวหน้ากลุ่ม)	kornkamol.n@anamai.mail.go.th
นางสาวภัทรภรณ์ หัสติเสวี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	pattraporn066@gmail.com
นางสาวอัญชุลี อ่อนศรี	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	panglum55@gmail.com
นางสาวชนิกา โรจน์สกุลพานิช	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	chanika.r@anamai.mail.go.th
นางสาววีรยา กัญหารัตน์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	weraya.k@anamai.mail.go.th

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

กลุ่มวัยทำงาน

๖๖ งานพัฒนาระบบสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงาน ในสถานประกอบการ

ตัวชี้วัด

- ร้อยละ 73 ของวัยทำงานอายุ 15-59 ปี มีพฤติกรรมแปรงฟันก่อนนอนอย่างน้อย 2 นาที
- ร้อยละ 30 ของวัยทำงานในสถานประกอบการเข้าถึงบริการทันตกรรม

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
วัยทำงานใช้ digital platform สำหรับเฝ้าระวังสภาวะช่องปากตนเอง	100,000	คน
สถานประกอบการมีการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก	400	แห่ง

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
วัยทำงานอายุ 15-59 ปี มีพฤติกรรมแปรงฟันก่อนนอนอย่างน้อย 2 นาที	73	ร้อยละ
สถานประกอบการมีการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก	30	ร้อยละ

สถานการณ์

จากการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566 พบกลุ่มวัยทำงานอายุ 35-44 ปีไม่เคยแปรงฟันตอนเช้าและก่อนเข้านอน ร้อยละ 1.1 และร้อยละ 4.9 ตามลำดับ และแม้แต่ในกลุ่มที่มีการแปรงฟันก่อนเข้านอนทุกวัน (ร้อยละ 80.1) ยังพบการรับประทานอาหารหลังแปรงฟันร้อยละ 14.5 ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เมื่อสอบถามชนิดของยาสีฟันที่ใช้ร่วมกับการแปรงฟัน พบว่า วัยทำงานกว่าร้อยละ 38

ใช้ยาสีฟันที่ไม่มีส่วนผสมของฟลูออไรด์ พฤติกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพช่องปากที่พบในกลุ่มวัยทำงาน โดยพบวัยทำงานมีฟันผุที่ยังไม่ได้รับการรักษาร้อยละ 52.9 มีปัญหาเหงือกอักเสบร้อยละ 81.0 และมีร่องลึกปริทันต์ร้อยละ 32.6 ซึ่งปัญหาสุขภาพช่องปากที่เกิดขึ้นอาจแสดงอาการที่รุนแรง จนเกิดความเจ็บปวด อาจมีการสูญเสียฟันต่อไปถ้าไม่ได้รับการดูแล ป้องกัน รักษาที่เหมาะสม ทันเวลา และอาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน และชีวิตประจำวัน ได้แก่ การกินอาหาร การพูด การทำความสะอาดฟัน การพักผ่อนรวมทั้งการนอนหลับ การทำงาน และการออกไปพบปะสังสรรค์กับผู้คน โดยเฉพาะในกลุ่มวัยทำงาน นอกจากการเสียค่าใช้จ่ายไปกับการรักษาโรคและค่าเดินทางไปรับบริการทางทันตกรรมแล้ว อาจกระทบกับรายได้ที่สูญเสียไปจากการลาหยุดงานเนื่องจากปัญหาทันตสุขภาพหรือการลาหยุดงานเพื่อไปรับการรักษาทางทันตกรรมอีกด้วย นอกจากนี้ ยังพบสภาวะในช่องปากที่สัมพันธ์กับความรุนแรงและภาวะแทรกซ้อนของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ที่เริ่มก่อตัวขึ้นในกลุ่มวัยทำงาน และรอยโรคในช่องปากที่อาจกลายเป็นมะเร็งช่องปากและเป็นสาเหตุการตายได้

มาตรการดำเนินงาน

ชั้นนำนโยบาย (Policy) สร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพวัยทำงาน บูรณาการภาคีเครือข่ายทุกระดับในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และพัฒนากลไกในการเฝ้าระวัง กำกับ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์

ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People) พัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่สนับสนุนให้วัยทำงานสามารถดูแลสุขภาพช่องปากตนเองและสมาชิกในครอบครัวได้ และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นแกนนำในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ

พื้นที่เป็นฐาน (Place) สร้างความเข้มแข็ง และพัฒนากลไกการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระดับพื้นที่/ชุมชน/setting มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการส่งเสริมสุขภาพโดยครอบครัวเป็นฐาน และบูรณาการในระบบบริการปฐมภูมิ

ขยายภาคีเครือข่าย (Partnership) บูรณาการภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงาน สร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถภาคีเครือข่ายในการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้มีสุขภาพช่องปากที่ดี

ทำงานด้วยดิจิทัล (Platform) พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อสร้างความรอบรู้ สนับสนุนการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ โรคในช่องปาก และการจัดบริการสุขภาพช่องปาก เพื่อลดช่องว่างทางสังคมและการเข้าถึงบริการ

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย วัยทำงานปราศจากโรคปริทันต์อักเสบ				
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	1. ร้อยละ 73 ของวัยทำงานอายุ 15-59 ปี มีพฤติกรรมแปรงฟันก่อนนอนอย่างน้อย 2 นาที 2. ร้อยละ 30 ของวัยทำงานในสถานประกอบการเข้าถึงบริการทันตกรรม			
กลยุทธ์	เสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน (Strengthen Community)	พัฒนาระบบบริการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปาก (PP excellent)	สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (Oral Health Literacy)	
มาตรการ	พัฒนาเครือข่ายการดำเนินงาน สร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงาน ในสถานประกอบการ	พัฒนาและสนับสนุนการจัดบริการ ทันตกรรมตามสิทธิประโยชน์	สร้างความรอบรู้ผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อสนับสนุนให้วัยทำงานมีพฤติกรรม ดูแลช่องปากที่พึงประสงค์	
กิจกรรมสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ พัฒนาสมรรถนะแกนนำสุขภาพส่งเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ ประกวด "นวัตกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ในสถานประกอบการ" แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายการตรวจสุขภาพช่องปากปีละ 1 ครั้ง ในสถานประกอบการ สื่อสารสิทธิประโยชน์ส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากและแนวทางการจัดบริการ ทันตกรรมกลุ่มวัยทำงานแก่ทันตบุคลากร พัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงการเกิดโรคปริทันต์อักเสบด้วยตนเองสำหรับประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาศักยภาพวัยทำงานในการเฝ้าระวังสภาวะช่องปากตนเองผ่าน digital platform สื่อสาร key message การแปรงฟัน 2-2-2 ด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ผ่านสื่อ social media รณรงค์สร้างกระแสการดูแลช่องปากเนื่องในวันแรงงานแห่งชาติ 	
ผลผลิต/ผลลัพธ์ Small success	ไตรมาสที่ 1 <ul style="list-style-type: none"> มีเครื่องมือ digital platform สำหรับเฝ้าระวังสภาวะช่องปากตนเอง วัยทำงานในสถานประกอบการได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 5 	ไตรมาสที่ 2 <ul style="list-style-type: none"> วัยทำงานใช้ digital platform สำหรับเฝ้าระวังสภาวะช่องปากตนเอง จำนวน 25,000 คน วัยทำงานในสถานประกอบการได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 10 	ไตรมาสที่ 3 <ul style="list-style-type: none"> วัยทำงานใช้ digital platform สำหรับเฝ้าระวังสภาวะช่องปากตนเอง จำนวน 60,000 คน วัยทำงานในสถานประกอบการได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 20 	ไตรมาสที่ 4 <ul style="list-style-type: none"> วัยทำงานใช้ digital platform สำหรับเฝ้าระวังสภาวะช่องปากตนเอง จำนวน 100,000 คน วัยทำงานแปรงฟันก่อนนอนด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์นานอย่างน้อย 2 นาที ร้อยละ 73 วัยทำงานในสถานประกอบการได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 30

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาทจังหวัด
<p>1. พัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ</p>	<p>1.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : ทันตบุคลากรใน ศอ. สสจ. รพ. และ รพ.สต. ที่มีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : ๖.ค. 67</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เข้าร่วมประชุม • กำกับติดตามการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการให้ครบถ้วนทุกหมวดกิจกรรม ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี 2) การจัดกิจกรรมทันตสุขภาพ 3) สนับสนุนให้วัยทำงานในสถานประกอบการได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> • เข้าร่วมประชุม • ร่วมกับหน่วยบริการในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการให้ครบถ้วนทุกหมวดกิจกรรม ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ HR/จป. ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี 2) จัดกิจกรรมทันตสุขภาพแก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ 3) จัดบริการทันตกรรมตามสิทธิประโยชน์วัยทำงาน ผ่านรูปแบบรัฐร่วมเอกชน ทันตกรรมทางไกลหรือรถทันตกรรมเคลื่อนที่ในสถานประกอบการ เน้นการตรวจฟัน และขัดทำความสะอาดฟัน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาทจังหวัด
	<p>1.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะแกนนำสุขภาพเพื่อดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ (ออนไลน์)</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : แกนนำสุขภาพในสถานประกอบการ</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : ม.ค. 68</p>	<p>สื่อสารให้แกนนำสุขภาพในสถานประกอบการที่ร่วมโครงการเข้าร่วมประชุม</p>	<p>สื่อสารให้แกนนำสุขภาพในสถานประกอบการที่ร่วมโครงการเข้าร่วมประชุม</p>
	<p>1.3 ประกวดนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : แกนนำสุขภาพ ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : มี.ค. - พ.ค. 68</p>	<p>สื่อสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมประกวดนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ</p>	<p>สื่อสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมประกวดนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ</p>

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาทจังหวัด
	<p>1.4 ประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ (ออนไลน์)</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : ทันตบุคลากรใน ศอ. สสจ. รพ. รพ.สต. และ HR/จป.ในสถานประกอบการ เข้าร่วมโครงการ</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : ก.ค. 68</p>	<ul style="list-style-type: none"> • แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ ระดับเขตสุขภาพ • ติดตาม/กำกับการทำงานในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> • เสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ • คัดเลือกสถานประกอบการที่มีรูปแบบ/กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากที่โดดเด่น เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน • ติดตาม/กำกับการทำงานในพื้นที่
<p>2. สร้างความรอบรู้ผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อสนับสนุนให้วัยทำงานมีพฤติกรรมดูแลช่องปากที่พึงประสงค์</p>	<p>2.1 ประชุมพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสำหรับดูแลสุขภาพช่องปาก</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : แกนนำสุขภาพในสถานประกอบการ</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : เม.ย. 68</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ค้นหาแกนนำสุขภาพในสถานประกอบการ เข้าร่วมประชุม • สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อดูแลสุขภาพช่องปากประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ค้นหาแกนนำสุขภาพในสถานประกอบการ เข้าร่วมประชุม • สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อดูแลสุขภาพช่องปากประชาชน • สนับสนุนให้ทันตแพทย์ลงทะเบียนผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาด้านทันตสุขภาพใน application

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาทจังหวัด
	<p>2.2 พัฒนาสื่อออนไลน์ และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ เพจ ไลน์ open chat เพื่อสนับสนุนให้วิทยทำงานมีพฤติกรรมดูแลช่องปากที่พึงประสงค์</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : วิทยทำงานในสถานประกอบการ หน่วยงาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : ต.ค. 67 - ก.ย. 68</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งต่อสื่อไปยังไลน์กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ • ส่งต่อ key message/ Infographic การแปรงฟันก่อนนอนทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ และเข้ารับบริการตรวจสุขภาพช่องปากปีละ 1 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งต่อสื่อไปยังไลน์กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ • ส่งต่อ key message/ Infographic การแปรงฟันก่อนนอนทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ และเข้ารับบริการตรวจสุขภาพช่องปากปีละ 1 ครั้ง
<p>3. พัฒนาและสนับสนุนการจัดบริการทันตกรรมตามสิทธิประโยชน์</p>	<p>3.1 ประชุมทบทวนสิทธิประโยชน์ส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากและแนวทางการจัดบริการทันตกรรมกลุ่มวิทยทำงาน (ออนไลน์)</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : ทันตบุคลากรใน ศอ. สสจ. โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : ก.พ. 68</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เข้าร่วมการประชุม • สนับสนุนให้หน่วยบริการมีการจัดบริการทันตกรรมตามสิทธิประโยชน์วิทยทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดบริการทันตกรรมตามสิทธิประโยชน์วิทยทำงาน ผ่านรูปแบบรัฐร่วมเอกชน ทันตกรรมทางไกล หรือรถทันตกรรมเคลื่อนที่แก่วัยทำงานในสถานประกอบการ เน้นการตรวจฟัน และขัดทำความสะอาดฟัน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาทจังหวัด
	<p>3.2 พัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงการเกิดโรคปริทันต์อักเสบด้วยตนเองสำหรับประชาชน</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย: ผู้เชี่ยวชาญจากราชวิทยาลัยทันตแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย สาขาปริทันต์วิทยา อาจารย์มหาวิทยาลัย และบุคลากรสำนักทันตสาธารณสุข</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ: พ.ย. 67 - เม.ย. 68</p>	-	-

ผู้ประสานงาน

กลุ่มพัฒนากันตสุขภาพวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง

☎ 0 2590 4215 และ 0 2590 4489

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางนันทินี ตั้งเจริญดี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (หัวหน้ากลุ่ม)	nontinee.t@anamai.mail.go.th
นางสวณันท์มนัส แยมบุตร	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	nanmas@anamai.mail.go.th
นางสาวรัตนภรณ์ มั่นคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	rattanapom.m@anamai.mail.go.th
นางสาวอริศรา พัดตาสิงห์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	aritsara.p@anamai.mail.go.th
นางสาวกันยา ฤทธิ์อิม	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	kanya.r@anamai.mail.go.th
นางสาวเบญญาภา ฐูปุดซา	นักวิชาการสาธารณสุข	benyapa.t@anamai.mail.go.th

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

กลุ่มผู้สูงอายุ

งานทันตสุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัด

ร้อยละ 65 ผู้สูงอายุมีฟันแท้ใช้งานได้อย่างน้อย 20 ซี่

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
ชมรมผู้สูงอายุ		
<ul style="list-style-type: none"> ยกระดับกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากตาม 4 ชุดกิจกรรม (1 อำเภอ 1 ชมรม) 	888	ชมรม
<ul style="list-style-type: none"> มีกิจกรรมรณรงค์และคัดเลือกชมรมผู้สูงอายุ ต้นแบบ ระดับเขตสุขภาพ 1 ชมรม 	13	ชมรม
ผู้สูงอายุได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	40	ร้อยละ
ผู้สูงอายุและก่อนวัยสูงอายุได้รับการคัดกรองรอยโรค เสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก	40	ร้อยละ

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcomes)		
ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกันทางทันตกรรม	10	ร้อยละ
ผลกระทบ (Impact)		
ผู้สูงอายุมีฟันแท้ใช้งานได้อย่างน้อย 20 ซี่	65	ร้อยละ

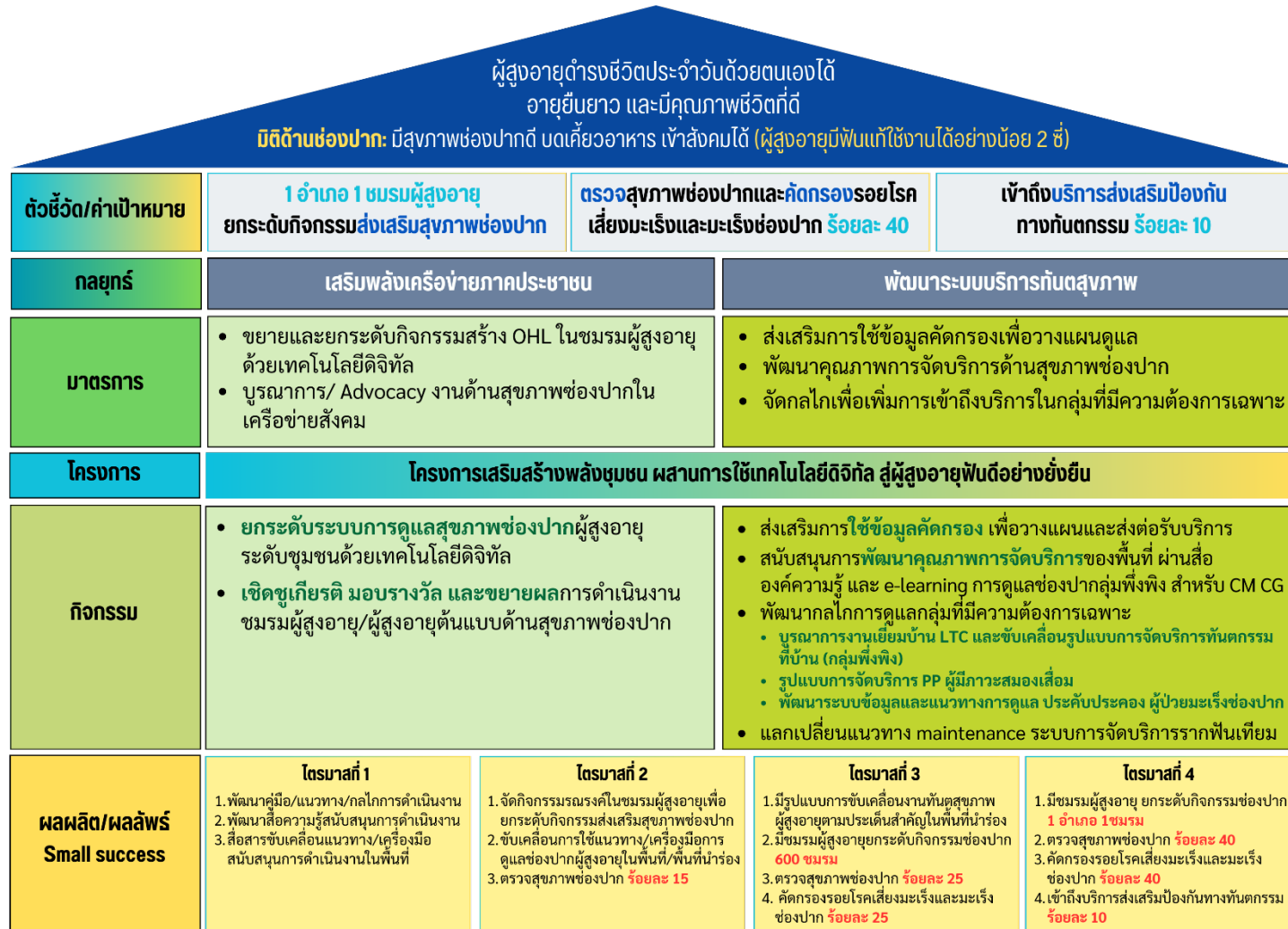
สถานการณ์

ประเทศไทยเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) โดยมีประชากรสูงอายุ กว่า 20.17% ของประชากรไทยทั้งหมด (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ธ.ค. 66) จากข้อมูลการสำรวจสถานะสุขภาพช่องปากฯ ปี 2566 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีฟันใช้งานได้น้อยกว่า 20 ซี่ ร้อยละ 60.9 และถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มของสถานการณ์ดีขึ้นจากข้อมูล ปี 2560 แต่ยังมีปัญหาภาวะปริทันต์อักเสบที่พบแนวโน้มสูงขึ้นอย่างชัดเจน จากปี 2555, 2560, 2566 เป็นร้อยละ 24.4, 48.6 และ 74.3 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.7 มีเหงือกอักเสบร่วมกับมีหินน้ำลาย, ร้อยละ 18.7 มีภาวะปริทันต์อักเสบรุนแรง (แต่ยังไม่ได้รับการรักษา) จากข้อมูลดังกล่าวพบความชุก ในเขตชนบทสูงกว่าในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ 52.1, 46.8 และ 39.3 ตามลำดับ ทั้งนี้ภาวะปริทันต์อักเสบเป็นปัญหาหลักที่จะทำให้เกิดการสูญเสียฟันของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตในมิติด้านการบดเคี้ยว แต่ไม่ได้กระทบเพียงสุขภาพช่องปากเท่านั้น ยังส่งผลต่อและกระทบถึงสุขภาพทั้งองค์รวมในร่างกายอีกด้วย

กลุ่มผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะ ถือเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางด้านสุขภาพอันเนื่องมาจากความเสื่อมถอยของร่างกาย สภาวะของโรคทางกาย ตลอดจนมีข้อจำกัดในการเคลื่อนไหว ส่งผลต่อการด้อยโอกาสหรือเข้าไม่ถึงสิทธิที่พึงได้รับ มะเร็งช่องปาก เป็นอีกหนึ่งในประเด็นปัญหาของโรคในช่องปากที่มีอัตราการรอดชีวิต น้อยกว่าร้อยละ 50 และพบบ่อยใน 10 อันดับแรกของกลุ่มโรคมะเร็งทั้งหมดในประเทศไทย สาเหตุหลักเกิดจากการตรวจพบในระยะท้าย ที่โรคมมีการลุกลามไปมากแล้ว โดยในปีที่ผ่านมาพบว่ามีผู้ป่วยมะเร็งช่องปาก กว่า 4,000 ราย ต่อประชากรแสนคน (สถาบันมะเร็งแห่งชาติ, 2566) ดังนั้นการตรวจวินิจฉัยโรคมะเร็งช่องปากได้ตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม จะส่งผลต่อการจัดกระบวนการดูแล รักษา ที่มีประสิทธิภาพและเพิ่มอัตราการรอดชีวิต (survival rate) ให้กับผู้ป่วยได้ พร้อมกันนี้ในผู้ป่วยที่ต้องดูแลประคับประคองก็จำเป็นต้องจัดกระบวนการดูแลเพื่อคงสภาพ ลดความเจ็บปวดจากสภาวะโรคในช่องปากเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีผู้สูงอายุกว่า 770,000 คน หรือร้อยละ 6 เป็นผู้ที่มีภาวะสมองเสื่อม (กรมการแพทย์, 2565) และพบว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกปี เฉลี่ยปีละกว่าหนึ่งแสนคน ซึ่งสภาวะโรคดังกล่าว ส่งผลกระทบอย่างมากทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การดำเนินชีวิต ของทั้งผู้ป่วยและผู้ดูแล ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมสุขภาพ รวมถึงสุขภาพช่องปาก ด้วยระบบประสาทถูกทำลายส่งผลต่อการรับรู้และพฤติกรรม โดยพบว่าอนามัยช่องปากไม่ดี มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงของระดับจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดการอักเสบที่เพิ่มขึ้น (Kulkarni และคณะ, 2023) ด้วยความซับซ้อนของสภาวะโรคทางกาย และต้องการการดูแลเชิงบูรณาการของสหสาขาวิชาชีพ รวมถึงยังไม่มีแนวทางการดูแล-ส่งต่อ-รับกลับในระบบที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ หลักการจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางการดูแลส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากของกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะ เพื่อคงสภาพ ประคับประคองและลดความเจ็บปวด เพิ่มคุณภาพชีวิตในมิติด้านช่องปากได้

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
โครงการทันตสุขภาพในสังคมสูงวัยด้วยพลังชุมชน ผสานเทคโนโลยี สู่พื้นที่อย่างยั่งยืน				
<p>1. เสริมพลังเครือข่ายภาคประชาชนยกระดับชมรมผู้สูงอายุ ใช้ดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสุขภาพช่องปาก</p>	<p>1.1 ลงพื้นที่และจัดกิจกรรมพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุระดับชุมชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในพื้นที่นำร่อง (5 พื้นที่: สงขลา นครปฐม กรุงเทพฯ ศรีสะเกษ สุโขทัย)</p> <p>ขับเคลื่อนประเด็นงาน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ชมรมผู้สูงอายุ PP service ในปฐมภูมิ การดูแลช่องปากผู้สูงอายุกลุ่มที่มีภาวะสมองเสื่อมในคลินิกสูงอายุ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเรือนจำ สพ.ศฝ. <p>1.2 จัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติและมอบรางวัลชมรมผู้สูงอายุต้นแบบด้านสุขภาพช่องปากระดับประเทศ</p>	<ul style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมรณรงค์และขยายเครือข่ายดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุยกระดับกิจกรรมด้านช่องปาก ผลักดันให้เกิดการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในพื้นที่ คัดเลือกและมอบรางวัลระดับเขตสุขภาพให้กับชมรมผู้สูงอายุต้นแบบที่มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากครบ 4 กิจกรรม และผู้สูงอายุฟันดี 80, 90, 100 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> ประสานเครือข่ายท้องถิ่น สนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านช่องปากของชมรม ส่งเสริมการจัดกระบวนการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุ กำกับ ติดตามการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในชมรมผู้สูงอายุ เช่น การร่วมนิเทศ การค้นหาชมรมต้นแบบ เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในชมรมผู้สูงอายุ เช่น สนับสนุนด้านบุคลากรงบประมาณ นโยบายในพื้นที่ การจัดการสิ่งแวดล้อม ประเมินผลการดำเนินงานและความรอบรู้ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจจ.	บทบาท อปท.
<p>2. พัฒนาระบบบริการ จัดกลไกส่งเสริม Intensive PP ในกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิงและกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะ</p>	<p>2.1 พัฒนากลไกเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากในกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะ (นำร่องในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 6, 7)</p> <p>1) พัฒนารูปแบบการจัดบริการส่งเสริมป้องกันรายบุคคลในผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม</p> <p>2) พัฒนาระบบข้อมูลและแนวทางการดูแลระดับประคองผู้ป่วยมะเร็งช่องปาก</p> <p>2.2 บูรณาการเชิงนโยบายในระบบ LTC และขับเคลื่อนรูปแบบจัดบริการทันตกรรมผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่บ้าน</p> <p>2.3 แลกเปลี่ยนแนวทาง maintenance ระบบ และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการผลักดันชุดสิทธิประโยชน์ของการเข้าถึงบริการรากฟันเทียม</p> <p>2.4 ผลิตสื่อการดูแลช่องปากกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะและการทำความเข้าใจสภาวะฟันเทียม รากฟันเทียม สำหรับประชาชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการดำเนินงานและจัดให้มีกระบวนการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุใน setting สำคัญ อาทิ Health Station, Elderly Care center, สถานชิวาภิบาล พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร และ อสม. ในการใช้เครื่องมือ/ข้อมูล และการส่งเสริมสุขภาพช่องปากตามประเด็นปัญหาสำคัญของพื้นที่ เผยแพร่คู่มือ/แนวทางเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้มีการจัดกระบวนการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ใน Health Station, Elderly Care center, สถานชิวาภิบาล ใช้ข้อมูลการคัดกรองเพื่อการกำกับ ติดตามและส่งเสริมให้ทันตบุคลากรในพื้นที่ในการใช้ข้อมูลคัดกรองเพื่อวางแผนและส่งต่อรับบริการตามความจำเป็น ประสานหน่วยบริการปฐมภูมิ โรงพยาบาลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้สามารถจัดบริการทางทันตกรรมให้ผู้สูงอายุแบบไร้รอยต่อ 	<ul style="list-style-type: none"> บูรณาการงานสุขภาพช่องปากในภารกิจด้านผู้สูงอายุใน setting สำคัญของชุมชน อาทิ Health Station, Elderly Care center, สถานชิวาภิบาล รวมถึงงานเยี่ยมบ้าน/ปฐมภูมิ ใช้เครื่องมือดิจิทัลและข้อมูลการคัดกรอง เพื่อวางแผนดูแลและส่งต่อกลุ่มที่มีความเสี่ยงของโรคในช่องปาก จัดบริการส่งเสริมป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุแบบไร้รอยต่อ ใช้ข้อมูลในการให้บริการทางทันตสุขภาพตั้งแต่การคัดกรองจัดบริการและส่งต่อ

ผู้ประสานงาน

กลุ่มพัฒนากันตสุขภาพวัยทำงานและผู้สูงอายุ

☎ 0 2590 4114 และ 0 2590 4117

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางสาวนพวรรณ โปชนุกุล	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (หัวหน้ากลุ่ม)	noppawan.p@anamai.mail.go.th
นางสาวจรัสศรี ศรีนฤพัฒน์ <ul style="list-style-type: none"> ☑ งานราชภัฏ ☑ งานกลุ่มฟังฟัง LTC 	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	Jarassri.s@anamai.mail.go.th
นางสาววาสิณี เกียรติอดิสร <ul style="list-style-type: none"> ☑ งานมะเร็งช่องปาก ☑ งานกลุ่มที่มีภาวะสมองเสื่อม 	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	wasinee.k@anamai.mail.go.th
นายพงศธร จินตกานนท์ <ul style="list-style-type: none"> ☑ งานกลุ่ม Active aging 	ทันตแพทย์ชำนาญการ	pongsathorn.jin@gmail.com
นางสาวพิมพ์พิสุทธิ์ สะตะ <ul style="list-style-type: none"> ☑ งานรากฟันเทียม ☑ งานลดการสูญเสียฟัน 	ทันตแพทย์ปฏิบัติการ	pimpisut.s@anamai.mail.go.th
นางสาวมัญญา เรือจิตร <ul style="list-style-type: none"> ☑ งานแผนงานโครงการ ☑ ระบบรายงานและข้อมูลตัวชี้วัด ☑ งานระดับพื้นที่/ประสานงาน 	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	Mananya.rueajit@gmail.com
นางสาวเนริสา เอกปัสชา <ul style="list-style-type: none"> ☑ งานชมรมผู้สูงอายุ ☑ งานทันตสุขศึกษา 	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	Nerisa.a@anamai.mail.go.th

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

กลุ่มผู้ต้องขัง

งานราชทัณฑ์ปีสูง ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ปี 2568

ตัวชี้วัด

ร้อยละ 60 ของผู้ต้องขังในเรือนจำเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ เข้าถึงบริการ ส่งเสริม ป้องกัน หรือบริการด้านทันตกรรมตามความจำเป็น

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
เรือนจำ กักตมสถาน สถานกักขัง มีกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน และบริการทันตกรรม	142	แห่ง
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชน มีกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน และบริการทันตกรรม	62	แห่ง

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
ผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯและศูนย์ฝึกฯ เข้าถึงบริการส่งเสริม ป้องกัน หรือบริการด้านทันตกรรมตาม ความจำเป็น	60	ร้อยละ

สถานการณ์

จากข้อมูลสถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2567 พบว่ามีผู้ต้องขังจำนวน 294,867 คน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ต้องขังร้อยละ 80 มีปัญหาสุขภาพ ช่องปาก โรคฟันผุ และโรคปริทันต์ เนื่องจากผู้ต้องขังมีความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพไม่เพียงพอ ขาดความตระหนักในการดูแลสุขภาพช่องปาก และข้อจำกัดในการดูแลสุขภาพช่องปาก เช่น ระยะเวลาการแปรงฟัน และไม่สามารถใช้อุปกรณ์เสริม เช่น ไหมขัดฟัน น้ำยาบ้วนปาก หรือไม่ได้พบทันตแพทย์เป็นประจำ ถึงแม้ว่าปี 2567 ผู้ต้องขังได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากร้อยละ 64.2 และได้รับบริการรักษาทางทันตกรรม

อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี ร้อยละ 48.4 รวมถึงเรือนจำ ทักษสถาน สถานกักขัง มีรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก
อย่างน้อย 1 รูปแบบ ร้อยละ 78.7 (ข้อมูลวันที่ 7 สิงหาคม 67) และจากสถิติข้อมูลการเจ็บป่วยของเด็กและ
เยาวชน ในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่
มีปัญหาสุขภาพ 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน (ฟันผุ คราบหินปูน เหงือกอักเสบ) ร้อยละ
17.4 ถึงแม้หน่วยบริการจะให้บริการอุดฟันร้อยละ 32.8 และขูดหินปูนร้อยละ 51.2 ปัญหาสุขภาพช่องปาก
ในเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯยังไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลง สาเหตุหลักของโรคในช่องปาก
เกิดจากพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากที่ไม่เหมาะสมในอดีต และมีผลการวิจัยจากการสำรวจความรู้
ด้านทันตสุขภาพและคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปากของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ
ของประเทศไทยปี 2566 (จรัสศรี และคณะ, 2566) พบว่าเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ
มีความรอบรู้เพียงพอเพียงแค่อ้อยู่ร้อยละ 56.2 และ 62.9 ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา
ปกติ และส่วนใหญ่ร้อยละ 89.5 ได้รับผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในมิติช่องปาก โดยเฉพาะด้านการรับประทานอาหาร
อาหารพบมากที่สุด ร้อยละ 55.5 และจากการศึกษาถึงผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปาก
ด้านกายภาพ พบว่ามีความสัมพันธ์กับการมีความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพ การรับรู้ความรุนแรงของปัญหา
สุขภาพช่องปากโดยรวม และความต้องการรักษาและแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการสร้างความรู้
ด้านทันตสุขภาพ เพื่อหวังเพิ่มระดับความสามารถในการตัดสินใจ การรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ
ช่องปาก และทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ สามารถป้องกันและลดความรุนแรงของโรค
ในช่องปากได้ นอกจากนี้การส่งเสริม ป้องกันตามชุดสิทธิประโยชน์ด้านทันตกรรม และการเฝ้าระวังโรค
ในช่องปากด้วยการตรวจคัดกรอง วินิจฉัยตั้งแต่เริ่มต้นด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ทันตกรรมทางไกล หรือ
ปัญญาประดิษฐ์ในการวินิจฉัยโรคฟันผุ รวมถึงได้รับการทางทันตกรรมตามความจำเป็น จะช่วยยับยั้งการ
ดำเนินโรคในช่องปาก ลดความรุนแรง ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีในมิติสุขภาพช่องปาก
ในผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย ส่งเสริมป้องกัน เพิ่มการเข้าถึงบริการ ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดี ของผู้ต้องขัง เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ				
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ร้อยละ 60 ผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯและศูนย์ฝึกฯ เข้าถึงบริการส่งเสริม ป้องกัน หรือบริการด้านทันตกรรมตามความเป็น			
กลุ่มเป้าหมาย	(1) ผู้ต้องขัง (2) เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ (3) กักตมบุคลากร/บุคลากรกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน			
กลยุทธ์	ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมในเรือนจำ	การพัฒนาองค์ความรู้/การสร้างความรู้รอบรู้ ในเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ	พัฒนาระบบทันตกรรมทางไกลในเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ	
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการคัดกรองสุขภาพช่องปาก/การส่งเสริมป้องกันตามชุดสิทธิประโยชน์ด้านทันตกรรมของ สปสช. (I) สนับสนุนการสื่อสาร/การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ และการดูแลสุขภาพตนเอง (A) ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแลตามชุดสิทธิประโยชน์ (I) สนับสนุนการจัดบริการส่งเสริมและป้องกันทันตกรรม หรือบริการทันตกรรมตามความจำเป็น (P,B) 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาแนวทางการส่งเสริม ป้องกันและเฝ้าระวังโรค (I) ขับเคลื่อนการสร้างความรู้รอบรู้เพื่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ (A) ยกระดับการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของ CM CG ในการดูแลผู้สูงอายุในเรือนจำ (R) บูรณาการความร่วมมือภาคีเครือข่ายในการดูแลผู้ต้องขัง เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึก (P,B) 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาแนวทางการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข เรื่องทันตกรรมทางไกลในเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ (I) ขับเคลื่อนทันตกรรมทางไกลต้นแบบในเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ (P) พัฒนาระบบฐานข้อมูล Personal Health Record ในเรือนจำ (I) 	
โครงการ	โครงการรายทัณฑ์ ปีสูญ ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ปี 2568			
ผลลัพธ์/ผลลัพท์ Small success	ไตรมาสที่ 1 <ul style="list-style-type: none"> ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน พื้นที่จัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุขภาคีเครือข่าย พัฒนาคู่มือ/แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข สื่อสารรณรงค์ การจัดการบริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในระดับพื้นที่ 	ไตรมาสที่ 2 <p style="text-align: center;">ร้อยละ 40 ผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ และ ศูนย์ฝึกฯ เข้าถึงบริการส่งเสริม ป้องกัน หรือบริการด้านทันตกรรมตามความจำเป็น</p>	ไตรมาสที่ 3 <p style="text-align: center;">ร้อยละ 50 ผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ และ ศูนย์ฝึกฯ เข้าถึงบริการส่งเสริม ป้องกัน หรือบริการด้านทันตกรรมตามความจำเป็น</p>	ไตรมาสที่ 4 <p style="text-align: center;">ร้อยละ 60 ผู้ต้องขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ และ ศูนย์ฝึกฯ เข้าถึงบริการส่งเสริม ป้องกัน หรือบริการด้านทันตกรรมตามความจำเป็น</p>

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
กิจกรรมหลัก 1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในเรือนจำ				
<p>1. บูรณาการกับคลังสตอร์</p> <p>วัยทำงาน เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานกับสาธารณสุขสูง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำแผนขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย • บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานกรมอนามัยในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ • พัฒนางองค์ความรู้ มาตรการ แนวทางปฏิบัติด้านทันตสาธารณสุขร่วมกับหน่วยงานระดับกรมที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำแผนปฏิบัติการดำเนินงาน โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม) ในระดับพื้นที่ • บูรณาการความร่วมมือระดับศูนย์อนามัย ระดับจังหวัดโรงพยาบาลแม่ข่าย เรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับพื้นที่ • ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน ให้คำแนะนำและเยี่ยมเสริมพลังร่วมกับคณะกรรมการมูลนิธิ 	<ul style="list-style-type: none"> • บูรณาการความร่วมมือระดับพื้นที่ ศูนย์อนามัย เรือนจำสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับพื้นที่ • ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน ให้คำแนะนำและเยี่ยมเสริมพลังร่วมกับคณะกรรมการมูลนิธิราชทัณฑ์ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อตรวจเยี่ยมเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ ในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> • ลงพื้นที่ดำเนินงาน • บูรณาการความร่วมมือกับโรงพยาบาลแม่ข่าย สจ. คอ. เรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับพื้นที่ ให้คำแนะนำและเยี่ยมเสริมพลัง ร่วมกับคณะกรรมการมูลนิธิราชทัณฑ์ ปันสุขฯ ผู้บริหารกรมอนามัย และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ เยี่ยมเสริมพลังการดำเนินงานทันตสาธารณสุขร่วมกับภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	<p>ราชทัณฑ์ปันสุขฯ ผู้บริหารกรมอนามัย และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อตรวจเยี่ยมเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ ในพื้นที่</p> <ul style="list-style-type: none"> รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรายเดือน รายไตรมาส แก่หน่วยงานส่วนกลาง 	<ul style="list-style-type: none"> รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรายเดือน รายไตรมาส แก่ศูนย์อนามัย/ส่วนกลาง 	<ul style="list-style-type: none"> รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรายเดือน รายไตรมาส แก่ส่วนกลาง
<p>กิจกรรมหลัก 2 การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการส่งเสริม ป้องกัน ฝ้าระวังและสุขภาพช่องปากในเรือนจำ</p>				
<p>1. บุรณาการกับคลัสเตอร์วัยทำงาน เรื่องการสร้างความรู้แก่ผู้นำผู้ต้องขังด้านทันตสุขภาพ (พ.ย. 67)</p>	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาศักยภาพและฝึกปฏิบัติสำหรับทันตบุคลากร/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำด้านทันตสาธารณสุข ในการสร้างความรอบรู้ให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขในเรือนจำ (อสรจ.) ผู้ต้องขัง 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนวิทยากร/ข้อมูล แก่ทันตบุคลากร/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานให้คำแนะนำและเยี่ยมเสริมพลังร่วมกับคณะกรรมการมูลนิธิราชทัณฑ์ปันสุขฯ ผู้บริหารกรมอนามัย 	<ul style="list-style-type: none"> ให้การสนับสนุนวิทยากรในการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในเรือนจำ (อสรจ.) เพื่อสร้างความรอบรู้ ให้คำแนะนำด้านส่งเสริมทันตสุขภาพแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนบุคลากร/งบประมาณ และอุปกรณ์ในการดำเนินงานส่งเสริม ป้องกัน ฝ้าระวังและบริการทันตกรรมตามความจำเป็นในเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
<p>2. ขับเคลื่อนการสร้างความรู้แกนนำด้านทันตสุขภาพในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาศักยภาพและฝึกปฏิบัติสำหรับทันตบุคลากร/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำด้านทันตสาธารณสุขในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ เพื่อสร้างความรู้ให้กับแกนนำเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ 	<p>และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อตรวจเยี่ยมเรือนจำสถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ ในพื้นที่</p> <ul style="list-style-type: none"> รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรายเดือน รายไตรมาส แก่หน่วยงานส่วนกลาง 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนโรงพยาบาลแม่ข่ายให้บริการส่งเสริม ป้องกัน ฝ้าระวังตามชุดสิทธิประโยชน์ (Fluoride Vanish/PMDs: High risk) และบริการทันตกรรมตามความจำเป็น และการให้บริการทันตกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ทันตกรรมทางไกล ปัญญาประดิษฐ์ในการวินิจฉัยโรคฟันผุ 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนวิทยากร/ข้อมูลแก่ทันตบุคลากร/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ ด้านทันตสาธารณสุข ให้คำแนะนำด้านส่งเสริมทันตสุขภาพแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ สถานพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ สนับสนุนโรงพยาบาลแม่ข่ายให้บริการส่งเสริม ป้องกัน ฝ้าระวังตามชุดสิทธิประโยชน์ (Fluoride Vanish/PMDs: High risk) และบริการทันตกรรมตามความจำเป็น และการให้บริการทันตกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ทันตกรรมทางไกล ปัญญาประดิษฐ์ในการวินิจฉัยโรคฟันผุ
<p>3. ขับเคลื่อนเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกัน รักษา และฟื้นฟูทางทันตกรรมในเรือนจำ สถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ (ร.ค.67)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนและสนับสนุนให้เกิดบริการส่งเสริม ป้องกัน ฝ้าระวังตามชุดสิทธิประโยชน์ (Fluoride Vanish/PMDs: High risk) และบริการทันตกรรมตามความจำเป็น ขับเคลื่อนการให้บริการทันตกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ทันตกรรมทางไกล ปัญญาประดิษฐ์ในการวินิจฉัยโรคฟันผุ 			

ผู้ประสานงาน

กลุ่มพัฒนากันตสุขภาพวัยทำงานและผู้สูงอายุ

☎ 0 2590 4114 และ 0 2590 4117

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางสาวนพวรรณ โปชนุกุล	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (หัวหน้ากลุ่ม)	noppawan.p@anamai.mail.go.th
นางสาวจรัสศรี ศรีนฤพัฒน์ <ul style="list-style-type: none"> ☒ งานราชทัณฑ์ ☒ งานกลุ่มฟังฟัง LTC 	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	Jarassri.s@anamai.mail.go.th
นางสาวมณัญญา เรือจิตร <ul style="list-style-type: none"> ☒ งานแผนงานโครงการ ☒ ระบบรายงานและข้อมูลตัวชี้วัด ☒ งานระดับพื้นที่/ประสานงาน 	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	Mananya.rueajit@gmail.com
นางสาวเนริสา เอกปัสชา <ul style="list-style-type: none"> ☒ งานชมรมผู้สูงอายุ ☒ งานทันตสุขภาพศึกษา 	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	Nerisa.a@anamai.mail.go.th

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

ด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยเสี่ยงทันตสุขภาพ

๖๖ งานคุ้มครองประชาชนด้านผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพช่องปาก

ตัวชี้วัด

ประชาชนวัยทำงานมีการรับรู้และการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
รายงานการศึกษาปัจจัยด้านอุปสงค์ การใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ในวัยทำงานและผู้สูงอายุ	1	เรื่อง
แผนกลยุทธ์เพิ่มการเข้าถึงและการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ในวัยทำงานและผู้สูงอายุ	76	จังหวัด
ผู้ประกอบการยาสีฟันตอบรับร่วมโครงการรณรงค์การใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การปรับสูตร การโฆษณา การส่งเสริมการขาย	35	ราย
ผู้ผลิตยาสีฟันเข้าร่วมรับการอบรม	44	ราย

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
ประชาชนรู้จักประโยชน์ของฟลูออไรด์ในยาสีฟันเพิ่มขึ้น	20	ร้อยละ
ประชาชนใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์เพิ่มขึ้น	10	ร้อยละ

สถานการณ์

การส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพช่องปากจำเป็นต้องอาศัยกลไกของรัฐในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบด้วย การปกป้องความเสี่ยง การส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ดีมีมาตรฐาน และการป้องกันโรค นอกจากนี้ยังต้องมีระบบเฝ้าระวังและลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพช่องปากที่สำคัญ เช่น การบริโภคน้ำตาล การบริโภคน้ำอัดลม และการบริโภคน้ำที่ปนเปื้อนจากฟลูออไรด์

ขอบเขตการขับเคลื่อนงานผลิตภัณฑ์และปัจจัยเสี่ยงในปีงบประมาณ 2568 ประกอบด้วย การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ และการเฝ้าระวังและลดปัจจัยเสี่ยง ดังนี้

- การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ ครอบคลุม การปกป้องความเสี่ยง การส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านมาตรฐาน และการป้องกันโรค
  - ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม เช่น น้ำบรรจุขวด น้ำแร่บรรจุขวด เป็นต้น
  - เครื่องสำอาง เช่น ยาสีฟัน น้ำยาบ้วนปาก เป็นต้น
  - เครื่องมือแพทย์ เช่น แปรงสีฟันไฟฟ้า เป็นต้น
  - สินค้าทั่วไป เช่น แปรงสีฟัน ไหมขัดฟัน เป็นต้น
- การเฝ้าระวังและลดปัจจัยเสี่ยง ครอบคลุมการปกป้องความเสี่ยง และการป้องกันโรค
  - การบริโภคน้ำตาล
  - การบริโภคน้ำอัดลม
  - การปนเปื้อนฟลูออไรด์ในน้ำบริโภค

โดยในปีงบประมาณ 2568 จะเน้นแก้ปัญหาการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์เพื่อป้องกันฟันผุที่มีแนวโน้มแย่ลง รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9 ประเทศไทย (พ.ศ. 2566) พบการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์มีความครอบคลุมที่ลดลงทุกกลุ่มอายุ โดยลดลงมากในวัยทำงานและผู้สูงอายุ ร้อยละของการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ในกลุ่มอายุ 35-44 ปี ในรอบการสำรวจ พ.ศ. 2555 2560 และ 2566 เป็นร้อยละ 81.0 86.1 67.2 ตามลำดับ ส่วนผู้สูงอายุ เป็น ร้อยละ 80.7 81.8 และ 65.3 ตามลำดับ

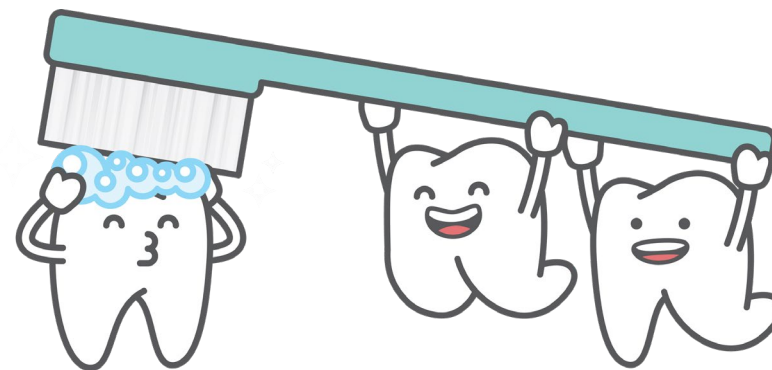
กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย				
ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากดีและลดปัจจัยเสี่ยง				
ประชาชนวัยทำงานมีการรับรู้และการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10				
กลยุทธ์	การพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วม	การพัฒนาระบบ	การเสริมสร้างความรอบรู้	การอภิบาลระบบ
มาตรการ	1. พัฒนาและขับเคลื่อนนโยบาย กฎหมาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสุขภาพช่องปาก 2. สร้างการมีส่วนร่วม ภาคีเครือข่าย ภาคประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผลักดัน	พัฒนาระบบการคุ้มครองประชาชนด้านสุขภาพช่องปาก	พัฒนาองค์ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพช่องปากสำหรับทุกกลุ่มวัยและกลุ่มพิเศษ	พัฒนา เชื่อมโยงระบบข้อมูลเพื่อการกำกับ ติดตาม ฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ และปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพช่องปาก
โครงการ	โครงการยกระดับการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ในประชาชน และส่งเสริมผู้ประกอบการปรับสูตรยาสีฟัน มี 4 กิจกรรมย่อยดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาปัจจัยด้านอุปสงค์ การใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ในวัยทำงานและผู้สูงอายุ เชิญชวนผู้ประกอบการยาสีฟันให้ตอบรับความร่วมมือในการปรับสูตรให้ผสมฟลูออไรด์ (1350-1500 ppm) การโฆษณา และส่งเสริมการขายยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ จัดทำแผนกลยุทธ์และขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มการเข้าถึงและการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ในวัยทำงานและผู้สูงอายุ สำรวจการแปร่งฟันและใช้ยาสีฟันของประชาชน 			
ผลลัพธ์/ผลลัพธ์ Small success	ไตรมาสที่ 1 1. รายงานอุปสงค์ยาสีฟัน 2. ผลสำรวจพฤติกรรมการใช้ยาสีฟัน (Anamai poll)	ไตรมาสที่ 2 1. ผู้ประกอบการยาสีฟันตอบรับร่วมรณรงค์ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ 2. จังหวัดดำเนินการสื่อสารรณรงค์การใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์	ไตรมาสที่ 3 ผู้ผลิตยาสีฟัน ได้รับการอบรมการปรับสูตรยาสีฟัน	ไตรมาสที่ 4 ประชาชนใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์เพิ่มขึ้น (สำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบจากรอบที่ 1)

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
โครงการยกระดับการใช้ยาเสพติดผสมฟลูออไรด์ในประชาชน และ ส่งเสริมผู้ประกอบการปรับสูตรยาเสพติด				
ศึกษาปัจจัยด้านอุปสงค์ การใช้ยาเสพติดผสมฟลูออไรด์ในวัยทำงานและผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาปัจจัยด้านอุปสงค์ การใช้ยาเสพติดผสมฟลูออไรด์ ในวัยทำงานและผู้สูงอายุ 	-	-	-
เชิญชวนผู้ประกอบการยาเสพติดให้ตอบรับความร่วมมือในการปรับสูตรให้ผสมฟลูออไรด์ (1350-1500 ppm) การโฆษณา และส่งเสริมการขายยาเสพติดผสมฟลูออไรด์	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำหนังสือราชการถึงผู้ประกอบการยาเสพติดทุกแห่ง 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมสื่อสารณรงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมสื่อสารณรงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมสื่อสารณรงค์
จัดทำแผนกลยุทธ์และขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มการเข้าถึงและการใช้ยาเสพติดผสมฟลูออไรด์ในวัยทำงานและผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมนำเสนอข้อมูลและระดมสมอง เสนอแนะทางเลือกในการดำเนินงานระดับพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการดำเนินงานของจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดกลยุทธ์และดำเนินงานขับเคลื่อน 	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดกลยุทธ์และดำเนินงานขับเคลื่อน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
สำรวจการแปรงฟันและใช้ยาสีฟันของประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> ออกแบบข้อความและนำเข้าระบบ Anamai poll 	<ul style="list-style-type: none"> ประสานงาน ชี้แจงการสุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพให้มีการกระจายที่เหมาะสมให้กับจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดพื้นที่ดำเนินการและจัดสรรโควตาจำนวนตัวอย่าง รวมไม่น้อยกว่า 500 ตัวอย่างต่อจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> รพ.สต.ในพื้นที่เป้าหมายเก็บข้อมูลแบบสำรวจ 2 ครั้ง (ต.ค. 2567 และ พ.ค.2568)
จัดอบรมผู้ประกอบการยาสีฟันปรับสูตรให้ผสมฟลูออไรด์	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุม 	<ul style="list-style-type: none"> เชิญชวนผู้ประกอบการท้องถิ่นที่สนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> เชิญชวนผู้ประกอบการท้องถิ่นที่สนใจ 	-

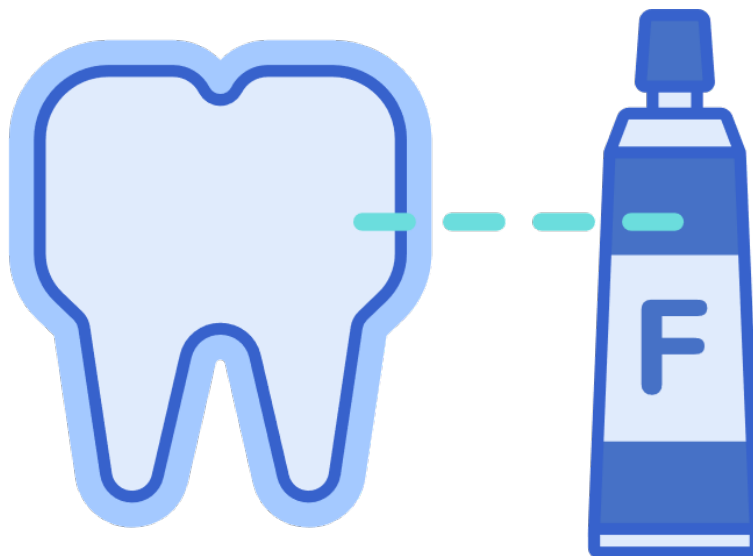

ผู้ประสานงาน

กลุ่มพัฒนากันตสุขภาพวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง

☎ 0 2590 4215

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางนันทินี ตั้งเจริญดี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (หัวหน้ากลุ่ม)	nontinee.t@anamai.mail.go.th
นางสาวศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	siriwan.p@anamai.mail.go.th
นางสวณันท์มนัส แยมบุตร	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	nanmas@anamai.mail.go.th
นางสาวอริศรา พัดตาสิงห์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	aritsara.p@anamai.mail.go.th
นางสาวกันยา ฤทธิ์อิม	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	kanya.r@anamai.mail.go.th
นางสาวพิณมาดา แซ่เอี้ย	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ	pinchada.s@anamai.mail.go.th
นางสาวเบญญาภา ฐปพฤชา	นักวิชาการสาธารณสุข	benyapa.t@anamai.mail.go.th

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก

งานพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก

ตัวชี้วัด

ร้อยละ 52 ของประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
จำนวนประชาชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก	2,000,000	คน
จำนวนครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก	2,500	ครอบครัว

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก	52	ร้อยละ

สถานการณ์

จากข้อมูลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566 พบเด็กก่อนวัยเรียน (3 ปี) มีฟันผุ ร้อยละ 47.0 เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยที่มีฟันน้ำนมเต็มปาก (5 ปี) พบว่ามีฟันผุถึงร้อยละ 72.1 ผู้ปกครองช่วยแปรงฟันในตอนเช้าเพียง ร้อยละ 62.9 ซึ่งในวัยนี้เด็กควรได้รับการแปรงฟันจากผู้ปกครอง ช่องปากจึงจะสะอาด เด็กวัยเรียน 12 ปี มีฟันผุ ร้อยละ 49.7 แปรงฟันก่อนนอนทุกวันเพียง ร้อยละ 57.8 ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะช่วยป้องกันโรคฟันผุ ส่วนกลุ่มเด็กวัยรุ่น (15 ปี) มีเหงือกอักเสบถึงร้อยละ 79.5 กลุ่มวัยทำงานมีสภาวะปริทันต์อักเสบ ร้อยละ 32.6 สภาวะเหงือกและปริทันต์อักเสบสะท้อนถึงคุณภาพของการแปรงฟันที่ยังไม่เหมาะสม กลุ่มวัยสูงอายุ 60-74 ปี แปรงฟันก่อนนอนทุกวัน ร้อยละ 72.3 และมีฟันถาวรใช้งาน ได้อย่างน้อย 20 ซี่ ร้อยละ 60.9 และลดลงเหลือร้อยละ 27.7 ในวัย 80 ปี นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมการใช้ยาสีฟันที่ไม่ผสมฟลูออไรด์เพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งในกลุ่มวัยทำงานและสูงอายุ จากการสำรวจความรู้ด้านสุขภาพช่องปากของวัยทำงานในพ.ศ. 2567 พบร้อยละ 72 มีความรอบรู้ในระดับที่เพียงพอ หลายการศึกษาแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของความรู้ด้านสุขภาพช่องปากและสภาวะช่องปาก โดยผู้ที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในระดับต่ำ มักพบปัญหาโรคฟันผุ โรคปริทันต์อักเสบหรือการสูญเสียฟันมากกว่าผู้ที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในระดับเพียงพอ

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ มีศักยภาพในการดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชน				
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ร้อยละ 52 ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก			
กลยุทธ์	เสริมสร้างความรอบรู้และทักษะการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	พัฒนาระบบสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากในระดับครอบครัวและชุมชน	ประเมินความรู้ด้านสุขภาพช่องปากประชาชนในระดับประเทศ	
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาชุดสื่อดิจิทัลส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากสำหรับประชาชนแต่ละกลุ่มวัย พัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก 	<ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและสร้างร่วมมือหน่วยงานภาคีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น เสริมสร้างศักยภาพและทักษะความรู้ด้านสุขภาพช่องปากสำหรับบุคลากรในระดับครอบครัวและชุมชน ขยายการขับเคลื่อนการสร้างชุมชน/พื้นที่ด้านการจัดการความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้ด้านสุขภาพช่องปากประชาชนในกลุ่มผู้ปกครองเด็กปฐมวัย พัฒนาระบบฐานข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปากของประเทศ สนับสนุนการนำข้อมูลประเมินความรู้ด้านสุขภาพช่องปากประชาชนไปใช้ประโยชน์ 	
โครงการ	โครงการสร้างสังคมรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ปี 2568			
ผลผลิต/ผลลัพธ์ Small success	<p style="text-align: center;">ไตรมาสที่ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> ประชาชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก จำนวน 500,000 คน ครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก 600 ครอบครัว 	<p style="text-align: center;">ไตรมาสที่ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ประชาชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก จำนวน 1,000,000 คน ครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก 1,200 ครอบครัว 	<p style="text-align: center;">ไตรมาสที่ 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ประชาชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก จำนวน 1,500,000 คน ครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก 1,800 ครอบครัว 	<p style="text-align: center;">ไตรมาสที่ 4</p> <ul style="list-style-type: none"> ประชาชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก จำนวน 2,000,000 คน ครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก 2,500 ครอบครัว

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สสจ.	บทบาท อปท.
<p>1. เสริมสร้างความรอบรู้และทักษะสุขภาพช่องปาก สำหรับประชาชนด้วยดิจิทัล</p>	<ul style="list-style-type: none"> • สร้าง Key Message ด้านสุขภาพช่องปากในทุกกลุ่มวัย • ทำแคมเปญด้านสุขภาพช่องปากบนโซเชียลมีเดีย 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก โดยการส่งต่อสื่อความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์/ดิจิทัลของศูนย์อนามัยหรือพื้นที่อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก โดยการส่งต่อสื่อความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์/ดิจิทัลของศูนย์อนามัยหรือพื้นที่อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก โดยการส่งต่อสื่อความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์/ดิจิทัลของศูนย์อนามัยหรือพื้นที่อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สสจ.	บทบาท อปท.
<p>2. พัฒนาและสนับสนุนการดำเนินการสร้างพื้นที่/ชุมชนจัดการความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำแนวทางพัฒนาและสนับสนุนการดำเนินการสร้างครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก • จัดทำสื่อสนับสนุนการสร้างครอบครัวฟันดี 	<ul style="list-style-type: none"> • ประสาน/ดำเนินการสร้างครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ผ่านแพลตฟอร์มสาสุขอุ้นใจชาเลนจ์ ภารกิจครอบครัวฟันดีสู่ชุมชนฟันดี โดยเพิ่มการขับเคลื่อนใน setting non-health • ให้การสนับสนุนพื้นที่ในการสร้างพื้นที่/ชุมชนจัดการความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก เช่น ชุดสื่อความรู้ อุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปาก และชุดตรวจฟันด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> • ประสาน/ดำเนินการสร้างครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ผ่านแพลตฟอร์มสาสุขอุ้นใจชาเลนจ์ ภารกิจครอบครัวฟันดีสู่ชุมชนฟันดี โดยเพิ่มการขับเคลื่อนใน setting non-health • ให้การสนับสนุนพื้นที่ในการสร้างพื้นที่/ชุมชนจัดการความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก เช่น ชุดสื่อความรู้ อุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปาก และชุดตรวจฟันด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> • ประสาน/ดำเนินการสร้างครอบครัวรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ผ่านแพลตฟอร์มสาสุขอุ้นใจชาเลนจ์ ภารกิจครอบครัวฟันดีสู่ชุมชนฟันดี โดยเพิ่มการขับเคลื่อนใน setting non-health • ให้การสนับสนุนพื้นที่ในการสร้างพื้นที่/ชุมชนจัดการความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก เช่น ชุดสื่อความรู้ อุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปาก และชุดตรวจฟันด้วยตนเอง

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
3. ประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในระดับประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ออกแบบการสำรวจข้อมูลความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในผู้ปกครองปฐมวัย สรุปผลข้อมูล และคืนข้อมูลให้พื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> วางแผนและประสานพื้นที่ในการเก็บข้อมูลประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากผู้ปกครองเด็กปฐมวัย 	-	-
4. กิจกรรมรณรงค์ “Brush & Bright”	<p>จัดกิจกรรมรณรงค์ “Brush & Bright” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดูแลความสะอาดของสุขภาพช่องปาก และได้รับการตรวจและซูดหินปูน</p>	<p>สื่อสารและกำกับติดตามให้พื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม “Brush & Bright” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดูแลความสะอาดของสุขภาพช่องปาก และได้รับการตรวจและซูดหินปูน</p>	<p>สื่อสารให้หน่วยบริการในสังกัด หน่วย setting สำคัญ เช่น wcc สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน สถานศึกษา สถานประกอบการ ชมรม ผู้สูงอายุ จัดกิจกรรม “Brush & Bright” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดูแลความสะอาดของสุขภาพช่องปาก และได้รับการตรวจและซูดหินปูน</p>	<p>สื่อสารให้หน่วยบริการในสังกัดจัดกิจกรรม “Brush & Bright” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดูแลความสะอาดของสุขภาพช่องปาก และได้รับการตรวจและซูดหินปูน</p>

ผู้ประสานงาน

คณะทำงานพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก สำนักทันตสาธารณสุข

☎ 0 2590 4217

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางกรกมล นิยมศิลป์	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	kornkamol.n@anamai.mail.go.th
นางสาวภัทราภรณ์ หัสดีเสวี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	pattraporn066@gmail.com
นางสาวนันท์มนัส แยมบุตร	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	nanmanas.y@anamai.mail.go.th
นางสาวอรฉัตร คุรุรัตน์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	orachad.g@hotmail.co.uk
นายพงศธร จินตกานนท์	ทันตแพทย์ชำนาญการ	pongsathorn.jin@gmail.com
นางสาวณัชชา เปรมประยูร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	nutcha.p@anamai.mail.go.th
นางสาวพรชนนต์ บุญคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	Phonchanet@gmail.com
นางสาวรัตนภรณ์ มั่นคง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	rattanaporn.m@anamai.mail.go.th
นางสาวเนริศา เอกปัสชา	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	narisa.e@anamai.mail.go.th
นางสาวสุวภักดิ์ โพธิเสน	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	suwapak.p@anamai.mail.go.th
นางสาวอริศรา พัตตาสิงห์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	aritsara.p@anamai.mail.go.th

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

การพัฒนาาระบบทันตสาธารณสุข

“ งานพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข ”

ตัวชี้วัด

หน่วยบริการมีการจัดบริการทันตกรรมทางไกลรวมทุกเขตสุขภาพ 300 ครั้ง

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
หน่วยบริการมีการจัดบริการทันตกรรมทางไกลรวมทุกเขตสุขภาพ	300	ครั้ง
บุคลากรสาธารณสุขในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่มีทันตบุคลากร ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านสุขภาพช่องปาก	50	คน
อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพและทันตบุคลากร ได้รับการพัฒนาศักยภาพ	40	คน
จัดการอบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุขสำหรับทันตแพทย์	1	หลักสูตร

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
มีการจัดบริการทันตกรรมทางไกลในแต่ละเขตสุขภาพ	75	ร้อยละ
บุคลากรสาธารณสุขในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่มีทันตบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ สามารถคัดกรองสุขภาพช่องปากได้	80	ร้อยละ

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ได้ถ่ายทอดความรู้ที่อบรมแก่อสม. ในพื้นที่	80	ร้อยละ
ทันตแพทย์ผ่านการอบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์	80	ร้อยละ

สถานการณ์

การเข้าถึงบริการทันตกรรมของประชาชนค่อนข้างน้อย จากผลการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2566 พบว่า ในระหว่าง 12 เดือนที่ผ่านมา มีผู้ได้รับบริการทันตกรรมเพียงร้อยละ 10.2 ของประชากรทั้งหมด อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของจำนวนหน่วยบริการ จำนวนทันตบุคลากร การไปรับบริการลำบาก หรือในพื้นที่ไม่มีทันตบุคลากรดูแล กอปรกับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข อาจส่งผลต่อการจัดบริการสุขภาพรวมถึงการส่งต่อผู้ป่วยในพื้นที่มีปัญหา จากปัญหาและสถานการณ์ดังกล่าว อาจจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยรูปแบบ วิธีการ หรือนวัตกรรมบริการ ที่เข้ามามีส่วนช่วยแก้ปัญหาได้

สาเหตุสำคัญที่ประชาชนไม่ได้ไปรับบริการแม้ว่าจะมีปัญหาสุขภาพช่องปากคือ ไม่มีเวลาไปรับการรักษา คิวยาว รอนาน เดินทางไม่สะดวก อยู่ห่างไกล และไม่มีผู้พาไปรับการรักษา ในปัจจุบันการแพทย์ทางไกลถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย การให้บริการทันตกรรมทางไกลจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากของประชาชน โดยกระทรวงสาธารณสุขมีการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายการดำเนินงานบริการการแพทย์ทางไกลในทุกเขตสุขภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการ จึงเป็นโอกาสที่จะพัฒนาต่อยอดการบริการทันตกรรมทางไกลขับเคลื่อนไปพร้อมกับตัวชี้วัดดังกล่าว

นอกจากนี้ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข ในบางพื้นที่ยังมีอุปสรรคและความท้าทายในการดำเนินงานด้านบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ เช่น หน่วยบริการที่ถ่ายโอนภารกิจ ไม่มีทันตบุคลากรในการดำเนินงานด้านสุขภาพช่องปาก ส่งผลให้การจัดบริการสุขภาพช่องปากให้กับประชาชนในพื้นที่ลดลง เพื่อให้เกิดการจัดบริการด้านสุขภาพช่องปากที่ไม่น้อยกว่าเดิมและเกิดการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปาก สำนักทันตสาธารณสุขจึงได้สนับสนุนการดำเนินงานด้านบริการสุขภาพช่องปาก และจัดทำแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพช่องปาก คือ ทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข และภาคประชาชน ดังนั้นบุคลากรจึงควรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านทันตสาธารณสุข เพื่อสอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานด้านสุขภาพช่องปาก

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย				
พัฒนาระบบทันตสาธารณสุข เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพช่องปากที่ดี				
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดบริการทันตกรรมทางไกลในแต่ละเขตสุขภาพ ร้อยละ 75 บุคลากรสาธารณสุขในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่มีทันตบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพ พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรด้านทันตสาธารณสุข 1 หลักสุด อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ และทันตบุคลากร ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 			
กลยุทธ์	การพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก	การพัฒนาระบบการส่งเสริม ป้องกัน และการบริการสุขภาพช่องปาก	การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านทันตสาธารณสุข	
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพช่องปาก พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทันตสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบการจัดการทันตกรรมทางไกล พัฒนาระบบการจัดการบริการสุขภาพช่องปากในหน่วยบริการ ปฐมภูมิที่ถ่ายโอนภารกิจฯ 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรและภาคีเครือข่ายด้านทันตสาธารณสุข 	
โครงการ	โครงการพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข ปี 2568			
กิจกรรม	ทบทวนชุดสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพช่องปาก <ul style="list-style-type: none"> ประชุมทบทวนชุดสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพช่องปาก WHO Global Oral Health Meeting <ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมสุขภาพช่องปากโลก เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์โลก 	พัฒนาการจัดการบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ <ul style="list-style-type: none"> สำรวจความต้องการทันตบุคลากรในหน่วยบริการปฐมภูมิและสำรวจข้อมูลบัณฑิตด้านทันตสาธารณสุข ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการจัดการบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ สำหรับบุคลากรสาธารณสุข พัฒนาแนวทางการจัดการทันตกรรมทางไกล <ul style="list-style-type: none"> ประชุมพัฒนาแนวทางการจัดการทันตกรรมทางไกล ประชุมเพื่อพัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล 	อบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุขสำหรับทันตแพทย์ <ul style="list-style-type: none"> จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์ พัฒนาศักยภาพ อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพ อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ 	
ผลผลิต/ผลลัพธ์ Small success	ไตรมาสที่ 1 บุคลากรสาธารณสุขในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่มีทันตบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพ 50 คน	ไตรมาสที่ 2 อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพและทันตบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพ 40 คน	ไตรมาสที่ 3 มีการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์ 1 หลักสุด	ไตรมาสที่ 4 หน่วยบริการมีการจัดการทันตกรรมทางไกลรวมทุกเขตสุขภาพ 300 ครั้ง

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
กิจกรรมหลัก 1 การพัฒนาแนวทางการจัดบริการทันตกรรมทางไกล				
1. ประชุมพัฒนาแนวทางการจัดบริการทันตกรรมทางไกล	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุม และปรับปรุงแนวทางดำเนินงาน 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุม และร่วมให้ข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินงาน 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุม และร่วมให้ข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินงาน 	-
2. ประชุมเพื่อพัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมและประชาสัมพันธ์ให้จังหวัดที่สนใจเข้าร่วม 	-	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุม และสรรหาพื้นที่ เพื่อดำเนินการจัดบริการทันตกรรมทางไกล 	-
3. ประชุมพัฒนาสมรรถนะทันตบุคลากรในการจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมและประชาสัมพันธ์ให้จังหวัดที่สนใจเข้าร่วม 	-	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์หรือคัดเลือกบุคลากรในจังหวัดที่สนใจเข้าร่วมประชุม 	-
4. ประชุมติดตามการจัดบริการทันตกรรมทางไกล	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุม และรายงานผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้น 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุม และร่วมให้ข้อเสนอแนะ 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุมและรายงานผลการดำเนินการในพื้นที่ 	-

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
กิจกรรมหลัก 2 พัฒนาการจัดบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ				
1. สำรวจความต้องการทันตบุคลากรในหน่วยบริการปฐมภูมิ และสำรวจข้อมูลบันทึกด้านทันตสาธารณสุข (กทันตภิบาล)	<ul style="list-style-type: none"> สำรวจความต้องการทันตบุคลากรในหน่วยบริการปฐมภูมิและบัณฑิตด้านทันตสาธารณสุข 	-	<ul style="list-style-type: none"> สำรวจความต้องการทันตบุคลากรในหน่วยบริการปฐมภูมิในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> สำรวจความต้องการทันตบุคลากรในหน่วยบริการปฐมภูมิในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
2. ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการจัดบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ สำหรับบุคลากรสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมและติดตามผลการดำเนินงาน 	-	-	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนให้บุคลากรสาธารณสุขในหน่วยบริการที่ไม่มีทันตบุคลากรเข้าร่วมประชุม
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาภาคและรูปแบบการจัดบริการปฐมภูมิด้านสุขภาพช่องปากในหน่วยบริการที่ถ่ายโอนภารกิจไปองค์การบริหารส่วนจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุม วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ปรับปรุงกลไกและรูปแบบการจัดบริการ 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุมและร่วมให้ข้อเสนอแนะการจัดบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุมและร่วมให้ข้อเสนอแนะการจัดบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุมและร่วมให้ข้อเสนอแนะการจัดบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
กิจกรรมหลัก 3 พัฒนาศักยภาพ อสม. เชี่ยวชาญ ด้านทันตสุขภาพ				
จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพ อสม. เชี่ยวชาญ ด้านทันตสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมและติดตามผลการดำเนินงาน 	-	<ul style="list-style-type: none"> ประสานงานกับ อสม. เชี่ยวชาญ เพื่อเข้าร่วมประชุม 	-
กิจกรรมหลัก 4 อบรมระยะสั้น (4 เดือน) ทันตสาธารณสุข สำหรับทันตแพทย์ ปี 2568				
จัดอบรมภาคทฤษฎี เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม จำนวน 4 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 วันที่ 24 - 28 กุมภาพันธ์ 2568 ครั้งที่ 2 วันที่ 24 - 28 มีนาคม 2568 ครั้งที่ 3 วันที่ 26 - 30 พฤษภาคม 2568 ครั้งที่ 4 วันที่ 23 - 27 มิถุนายน 2568	<ul style="list-style-type: none"> เขียนโครงการ/ประชาสัมพันธ์/จัดอบรมและขอ CE จากศูนย์การศึกษาต่อเนื่องของทันตแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์และประสานโครงการอบรมในพื้นที่ และสนับสนุนงบประมาณจัดส่งผู้สนใจเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในงานด้านทันตสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์และประสานโครงการอบรมในพื้นที่ และสนับสนุนงบประมาณจัดส่งผู้สนใจเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในงานด้านทันตสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาสัมพันธ์และประสานโครงการอบรมในพื้นที่ และสนับสนุนงบประมาณจัดส่งผู้สนใจเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในงานด้านทันตสาธารณสุข

ผู้ประสานงาน

กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข

☎ 0 2590 4213 และ 0 2590 4479

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นางสาวรমন อัครสุด	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ (หัวหน้ากลุ่ม)	voramon.a@anamai.mail.go.th
นายวรุฒ ชลธิกุล	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	warut.c@anamai.mail.go.th
นางสาวรัฐนันท์ โสศุภกาญจน์	ทันตแพทย์ชำนาญการ	rattanun.l@anamai.mail.go.th
นายเพชร เกาว์ศิริ	ทันตแพทย์ปฏิบัติการ	patchara.t@anamai.mail.go.th
นางสาวถิรวรรณ รานวล	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	namkajeab2012@gmail.com
นางสาวสุวภักดิ์ โพธิเสน	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	suwapakpothisen985@gmail.com

แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข

การพัฒนาวิชาการและระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากยุคดิจิทัล

งานพัฒนาวิชาการและระบบข้อมูลสุขภาพช่องปาก ยุคดิจิทัล

ตัวชี้วัด

ร้อยละ 40 ของประชาชนเข้าถึงการคัดกรองสุขภาพช่องปากโดยทันตบุคลากร

เป้าหมายกิจกรรม/ผลผลิต (Output)

เป้าหมายผลผลิต	จำนวน	หน่วยนับ
ทันตบุคลากรเกิดองค์ความรู้ในการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากแบบบูรณาการ	100	คน
มีระบบปัญญาประดิษฐ์เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากและการนำเข้าข้อมูลที่ได้มาตรฐาน	1	ระบบ
วิทยาสารทันตสาธารณสุข	1	ฉบับ

เป้าหมายผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายผลลัพธ์	จำนวน	หน่วยนับ
ประชาชนเข้าถึงการคัดกรองสุขภาพช่องปากโดยทันตบุคลากร	40	ร้อยละ

สถานการณ์

ปัญหาสุขภาพช่องปาก เป็นประเด็นด้านสุขภาพที่พบบ่อยในทุกกลุ่มวัย แต่ด้วยลักษณะของรอยโรคที่ไม่มีอาการในระยะเริ่มต้น ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้ ไม่สังเกตเห็น ไม่ได้ดูแล เฝ้าระวัง จนลุกลาม รุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความเจ็บปวด ทรมาน นำไปสู่การสูญเสียฟัน ไม่สามารถบดเคี้ยวและใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ทั้งที่โรคในช่องปากสามารถป้องกันได้ หากประชาชนสามารถ

ประเมินสุขภาพช่องปากของตนเองได้เร็ว สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อการดูแลตนเองเบื้องต้น และเข้าถึงบริการด้านสุขภาพช่องปากที่จำเป็นทันเวลา แต่จากผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พบว่ากลุ่มวัยทำงาน (อายุ 35-44 ปี) มีการเข้ารับบริการทันตกรรมร้อยละ 33.4 ซึ่งในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 29.6 ไปรับบริการเพื่อป้องกันโรคด้านสุขภาพช่องปากก่อนเกิดรอยโรค ในขณะที่เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.0) ไปรับบริการเมื่อมีอาการแล้ว แสดงให้เห็นว่าซึ่งการพัฒนาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินความเสี่ยงคัดกรองรอยโรค จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยสร้างความรอบรู้ ความตระหนักในการดูแลตนเอง แสวงหาบริการ และเชื่อมต่อฐานข้อมูลไปยังหน่วยบริการเพื่อการดูแลต่อเนื่องต่อไป

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย เป็นหน่วยงานที่มีพันธกิจในการพัฒนา อภิบาล ระบบส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคช่องปาก ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลง ในรอบปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบบริการ การสื่อสารข้อมูลสุขภาพช่องปาก และระบบรายงานโดยการพัฒนาเครื่องมือบนแพลตฟอร์ม (Digital Platform for Dental Health) อาทิ เกมส่งเสริมความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย แอปพลิเคชันประเมินสภาวะช่องปาก ประเมินพฤติกรรม และการคัดกรองสุขภาพช่องปาก เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อให้เกิดการดูแลในการเข้าถึงบริการและติดตาม จึงสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาระบบทันตกรรมทางไกล (Tele-dentistry) ให้ผู้มีปัญหาช่องปากสามารถขอคำปรึกษา (Tele-consultation) ร่วมกับการพัฒนาอุปกรณ์เก็บภาพในช่องปาก (Intra-oral camera) ในการส่งภาพหรือวิดีโอ รวมถึงการพัฒนาระบบบันทึกข้อมูลแบบดิจิทัล และการประมวลผลโดยปัญญาประดิษฐ์ ตลอดจนการพัฒนาระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ทันตบุคลากรสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการจัดบริการสุขภาพช่องปากแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับแผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล

กรอบการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย				
ระบบข้อมูลสารสนเทศและผลงานวิจัย ด้านสุขภาพช่องปากเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> • ก็นตบุคลากร เกิดองค์ความรู้ในการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากแบบบูรณาการ • เผยแพร่วิทยาสารทันตสาธารณสุขเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน • มีระบบปัญญาประดิษฐ์เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และการนำเข้าข้อมูลได้มาตรฐาน • ประชาชนเข้าถึงการคัดกรองสุขภาพช่องปากโดยทันตบุคลากร 			
กลยุทธ์	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศ	พัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก	ส่งเสริมกระบวนการวิชาการและการวิจัย	
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากร • เฝ้าระวังความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ • ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลทางทันตกรรม • พัฒนาและเผยแพร่ชุดข้อมูล (Data Catalog) ด้านสุขภาพช่องปาก สู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) • เชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านสุขภาพช่องปากกับภาคีเครือข่าย 	<ul style="list-style-type: none"> • กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก • พัฒนามาตรฐานระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก • พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการใช้ประโยชน์ ข้อมูลเฝ้าระวังด้านสุขภาพช่องปาก 	<ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนกระบวนการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยและผลักดันการเผยแพร่ผลงานวิชาการของบุคลากรสำนักทันตสาธารณสุข • พัฒนา ปรับปรุงระบบคลังความรู้ • สร้างกลไกการสื่อสารสู่สากลด้วยเว็บไซต์ภาษาอังกฤษ • จัดทำวิทยาสารทันตสาธารณสุข 	
โครงการ	โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากยุคดิจิทัล ปีงบประมาณ 2568			
กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> • บริหารโครงการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลทางทันตกรรมภายใต้งบประมาณปี 67-68 • IT Support & Cyber security • พัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากระดับประเทศ (Oral health data center) <ol style="list-style-type: none"> (1) เชื่อมโยงฐานข้อมูลภาคีเครือข่าย ประมวลผลและเผยแพร่รายงานข้อมูลสุขภาพช่องปาก (2) ประชุมคณะพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพช่องปาก (3) ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนางองค์ความรู้ ประเมิน พยากรณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพช่องปาก • จัดทำบัญชีข้อมูล (Data Catalog) ด้านสุขภาพช่องปากตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัล • ให้บริการข้อมูล และสารสนเทศด้านสุขภาพช่องปาก • ส่งเสริมพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรสำนักทันตสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนา ปรับปรุงระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก • จัดทำมาตรฐานระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากระดับประเทศ และเขตสุขภาพ • พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรในการใช้ประโยชน์ข้อมูลเฝ้าระวัง 	<ul style="list-style-type: none"> • ให้บริการห้องสมุดดิจิทัลสำนักทันตสาธารณสุข • ให้คำปรึกษา ขั้นตอนการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ กรมอนามัย • รวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการของบุคลากร (DMKM) • กำกับดูแลและพัฒนาเนื้อหาเว็บไซต์ภาคภาษาอังกฤษ • รวบรวม จัดทำ และบริหารกระบวนการวิทยาสารทันตสาธารณสุข 	
ผลลัพธ์/ผลลัพธ์ Small success	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนเข้าถึงการคัดกรองสุขภาพช่องปากโดยทันตบุคลากร ร้อยละ 10 2. ทันตบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการดิจิทัลแพลตฟอร์ม และระบบเฝ้าระวัง 1 ครั้ง 3. ทันตบุคลากรได้รับการซักซ้อมความเข้าใจ นิยาม และแนวทางการบันทึกข้อมูล 1 ครั้ง 4. วิทยาสารทันตสาธารณสุข ได้รับการเผยแพร่ 1 ฉบับ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาชนเข้าถึงการคัดกรองสุขภาพช่องปากโดยทันตบุคลากร ร้อยละ 20 • พัฒนาและปรับปรุงรายงานด้านสุขภาพช่องปาก ในระบบ HDC จำนวน 1 ครั้ง • มีระบบปัญญาประดิษฐ์เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ ด้านสุขภาพช่องปาก 1 ระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> • ติดตามผลการดำเนินงานการเฝ้าระวังทันตสุขภาพ จำนวน 1 ครั้ง • ทบทวนแนวทางและปรับปรุงคู่มือการดำเนินงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง 1 เรื่อง 	<p>ประชาชนเข้าถึงการคัดกรองสุขภาพช่องปาก โดยทันตบุคลากร ร้อยละ 40</p>

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
กิจกรรมหลัก 1 พัฒนาและขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลทางทันตกรรม				
<p>1.1 ขับเคลื่อนการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านสุขภาพช่องปาก โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก</p>	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับกลุ่มวัย สนับสนุนข้อมูลเชิงเทคนิคและวิชาการแก่พื้นที่ จัดทำ/คัดเลือก สื่อ/คู่มือเพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม ติดตาม รวบรวมผลการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มในภาพรวมระดับประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมขับเคลื่อนการใช้งานฯ ในพื้นที่นำร่อง สนับสนุนให้ประชาชนใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม ติดตาม รวบรวมผลการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มในระดับเขตสุขภาพ ร่วมให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมใช้งานเทคโนโลยีในพื้นที่นำร่อง สนับสนุนให้ประชาชนใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม นำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลทางทันตกรรมไปใช้เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการทันตกรรมของประชาชน ติดตาม รวบรวมผลการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มในระดับเขตจังหวัด ร่วมให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม 	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมใช้งานเทคโนโลยีในพื้นที่นำร่อง สนับสนุนให้ประชาชนใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์ม นำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลทางทันตกรรมไปใช้เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการทันตกรรมของประชาชน ร่วมให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
1.2 เสริมศักยภาพบุคลากรในการใช้ประโยชน์จาก Oral health data center และ Digital Platform เพื่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรค	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาคู่มือ/เอกสาร/แนวทางการใช้งาน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> ประสานเครือข่ายในเขตสุขภาพ เข้าร่วมประชุมฯ 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุมฯ 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุมฯ
กิจกรรมหลัก 2 พัฒนาค้นข้อมูลสุขภาพช่องปากแห่งชาติ (National Oral Health Data Center)				
2.1 พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรและซักซ้อมความเข้าใจ นิยามมาตรฐานแฟ้ม Dental และแนวทางการบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพช่องปากในระบบ HIS	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาสื่อ/คู่มือ/เอกสาร จัดประชุม 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุม 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุม 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าร่วมประชุม
2.2 ส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพช่องปากจากภาคีเครือข่ายและใช้ข้อมูลผ่านระบบ smart search	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาค้นข้อมูลสำหรับรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพช่องปากจากแหล่งข้อมูลของภาคีเครือข่าย 	<ul style="list-style-type: none"> ประสานเครือข่ายผู้ดูแลระบบภายในเขตสุขภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ประสานงานผู้ดูแลระบบข้อมูลระดับจังหวัด ดำเนินการส่งออกข้อมูลด้านสุขภาพช่องปากสู่คลังข้อมูลสุขภาพช่องปากแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการส่งออกข้อมูลด้านสุขภาพช่องปากสู่คลังข้อมูลสุขภาพช่องปากแห่งชาติ

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
กิจกรรมหลัก 3 พัฒนาระบบการและบริหารจัดการข้อมูลเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก				
3.1 พัฒนาศักยภาพ กันตบุคลากรในการจัดการข้อมูล เฝ้าระวัง และวิเคราะห์ข้อมูลเฝ้า ระวังด้านสุขภาพ ช่องปาก	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากและการใช้ประโยชน์ข้อมูลสุขภาพช่องปากประกอบการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบาย 	<ul style="list-style-type: none"> กำกับ ติดตามเพื่อใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากในการนำไปวางแผนในระดับเขตสุขภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> กำกับ ติดตามเพื่อใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากในการนำไปวางแผนในระดับจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> กำกับ ติดตามเพื่อใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากในการนำไปวางแผนในพื้นที่
3.2 ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานการเฝ้าระวัง ระบบ ข้อมูลสุขภาพช่องปาก	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินผลการบันทึกข้อมูลการใช้ประโยชน์ข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินผลการบันทึกข้อมูลการใช้ประโยชน์ข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง 	<ul style="list-style-type: none"> ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง

กิจกรรมการดำเนินงาน	บทบาทส่วนกลาง	บทบาทศูนย์อนามัย	บทบาท สจ.	บทบาท อปท.
กิจกรรมหลัก 4 จัดทำวิทยาสารกับตสธารณสุข				
4.1 เปิดรับบทความต้นฉบับโดย ไม่จัดเก็บค่าดำเนินการ ในการส่งบทความมารับการ พิจารณาเพื่อตีพิมพ์ผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> • ดำเนินงานตามแนวทางประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย • จัดประชุมกองบรรณาธิการ • ประสานกองบรรณาธิการ/ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ 3 คน ต่อบทความ • ตีพิมพ์ 10-15 บทความต่อฉบับ • เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์แจ้งผู้สนใจ • ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์แจ้งผู้สนใจ • ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์แจ้งผู้สนใจ • ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

ผู้ประสานงาน

กลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัย

☎ 0 2590 4216 และ 0 2590 4477

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	E-mail
นายพูลฤกษ์ โสภารัตน์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ (หัวหน้ากลุ่ม)	poolpruek.s@anamai.mail.go.th
นางสาวอรฉัตร คุรุรัตน์	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	orachad.g@hotmail.co.uk
นางสาวณัฐมนันท์ ศรีทอง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	vannapa.s@anamai.mail.go.th
นายปางพุฒิพงษ์ เหมมณี	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	pangputipong.h@anamai.mail.go.th
นายกลวัชร ปาวงค์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	konlawat.p@anamai.mail.go.th
นายนภดล มนตรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	napadol.m@anamai.mail.go.th
นายณภัทร พ่อบุตรดี	นักเทคโนโลยีสารสนเทศ	napat.pbd@gmail.com

กิจกรรมรณรงค์

Brush AND Bright

คนไทยฟันดี ทั่วทั้งแผ่นดิน

Event	<p>Kick off “Brush & Bright คนไทยฟันดี ก้าวทันแผ่นดิน” วันที่ 21 ตุลาคม 2567 ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ หลักสี่ กรุงเทพมหานคร</p> <p>รณรงค์กิจกรรม World Oral Health Day วันที่ 20 มีนาคม 2568</p>	
Setting	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย
<p>BB in family</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบภารกิจครอบครัวฟันดีในสาสุขอุ้งใจ ชาเลนจ์ ภายใต้แนวคิด BB 2. สนับสนุนชุดของขวัญ กระตุ้นการเข้าร่วม กิจกรรมของครอบครัว 3. จัดกิจกรรม Challenge หน่วยบริการที่มี ครอบครัวเข้าร่วมมากที่สุดประจำเดือน 	<p>ครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรม สาสุขอุ้งใจ 2,500 ครอบครัว</p>
<p>BB in preschool/WCC</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอนการแปรงฟัน และส่งต่อบริการตรวจฟัน ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2. สอนและฝึกทักษะผู้ปกครองในการแปรงฟัน ให้เด็กปฐมวัยและบริการตรวจฟัน ใน WCC: well child clinic 	<p>☺ เด็กปฐมวัยและครูผู้ดูแลเด็ก ใน สพด. 271 แห่ง</p> <p>☺ เด็กและผู้ปกครองใน WCC 770 แห่ง</p>
<p>BB in school/College</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอนการแปรงฟัน ตรวจฟัน และส่งต่อบริการ ชูดหินปูนในโรงเรียน ระดับชั้น ป.5-6 และ ม.1 2. จัดกิจกรรมรณรงค์ตรวจ ชูด และสอนแปรงฟัน ในสถาบันอาชีวศึกษา (1 แห่ง) 	<p>☺ นักเรียนในระดับชั้น ป.5-6 และ ม.1 จำนวน 30,000 โรงเรียน</p> <p>☺ สถาบันอาชีวศึกษา</p>
<p>BB in enterprise/ organization</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากและ ฝึกทักษะการแปรงฟันในสถานประกอบการ 2. กำกับติดตามการจัดบริการตรวจและชูดหินปูน ของพนักงานในสถานประกอบการ 3. จัดประกวดนวัตกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพ ช่องปากในสถานประกอบการ 	<p>☺ HR/จป</p> <p>☺ พนักงานในสถานประกอบการ 400 แห่ง</p>
<p>BB in elderly club</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระตุ้นการแปรงฟันและทำความสะอาดช่องปาก ผ่านชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพช่องปาก 2. ตรวจสุขภาพช่องปากผ่านชมรมผู้สูงอายุ 	<p>ชมรมผู้สูงอายุ 880 ชมรม</p>
<p>BB in อบจ.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประกวดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขับเคลื่อน กิจกรรม “Brush & Bright” ยอดเยี่ยมแห่งปี (มี% รพ.สต.เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด) 	<p>☺ รพ.สต.ที่ถ่ายโอน</p> <p>☺ อบจ.ในจังหวัดที่มีการถ่ายโอน ทุกจังหวัด</p>

“

สื่อ เอกสาร คู่มือ
แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ

”

Instruction Manual

สื่อ เอกสาร คู่มือ แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

คู่มือแนวทางการดำเนินงาน		
<p>แนวทางการดูแลสุขภาพช่องปาก หญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด</p> <p>Link : https://moph.cc/I30TDWfAF</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดแนวทาง</p>
<p>แนวทางการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบ “ด้านสุขภาพช่องปาก” ภายใต้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ</p> <p>Link : https://moph.cc/q8gLKgrtg</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดแนวทาง</p>
<p>แนวทางการส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D)</p> <p>Link : https://moph.cc/pvQYLgo9c</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดแนวทาง</p>
<p>Funland เกมส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย</p> <p>Link : https://dental.anamai.moph.go.th/th/funland-application</p>		 <p>แสกนเพื่อเล่นเกม</p>

Active learning/ e-learning		
<p>MOOC ANAMAI การจัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ ด้านสุขภาพ 4D และส่งเสริมการเล่นในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>Link : https://moph.cc/WHyA0eTSr</p>		 <p>แสกนเพื่อเข้าสู่บทเรียน</p>
<p>MOOC ANAMAI แนวทางการคัดกรองและเฝ้าระวังโรคฟันผุในเด็กปฐมวัย สำหรับทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุขและครู</p> <p>Link : https://moph.cc/q4-GX1sKV</p>		 <p>แสกนเพื่อเข้าสู่บทเรียน</p>
<p>MOOC ANAMAI ส่งเสริมและเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยสำหรับครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>Link : https://moph.cc/l4AgXboBT</p>		 <p>แสกนเพื่อเข้าสู่บทเรียน</p>
อินโฟกราฟิก/อื่น ๆ		
<p>อินโฟกราฟิก สุขภาพช่องปากคุณแม่...สู่ลูกน้อยพันธุ์ดี</p> <p>Link : https://moph.cc/4kgTRhOcB</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>
<p>นิทาน แบบบุ๊ทบูชี่ม่อน ตอน แปรงฟันจิกจิก</p> <p>Link : https://moph.cc/mtnh3m--o</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>

<p>CHATBOT</p> <p>21 วัน พันธุ์พลัส</p> <p>Link : https://moph.cc/W7iT86tQr</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>
<p>Dashboard</p> <p>ฐานรายงานข้อมูลสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้านสุขภาพช่องปาก</p> <p>Link : https://moph.cc/TrG8-FsIF</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>

 กลุ่มวัยเรียนวันรุ่ง

<p>สื่อ คู่มือแนวทางการดำเนินงาน</p>		
<p>คู่มือการตรวจฟันระว่างสุขภาพช่องปากโดยครู</p> <p>Link : https://moph.cc/SAYBPxnoP</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดคู่มือ</p>
<p>สื่อส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน</p> <p>Link : https://moph.cc/cGqGWz0_1</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>

<p>คู่มือจัดกิจกรรม Active Learning</p> <p>Link : https://moph.cc/SAYBPxnoP</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดคู่มือ</p>
<p>Active learning/ e-learning</p>		
<p>Platform</p> <p>เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี</p> <p>Link : https://schooloralhealth.anamai.moph.go.th/login/</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>
<p>แบบวัดความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก</p> <p>Link : https://moph.cc/9rwS6-MhA</p>		 <p>แสกนเพื่อประเมิน</p>
<p>ANIMATION</p> <p>ชั่วโมงฟันดี</p> <p>Link : https://moph.cc/RUpaGyT_f</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>
<p>MOOC ANAMAI</p> <p>หลักสูตรการสร้างเสริมและการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากในโรงเรียนสำหรับครู</p> <p>Link : https://moph.cc/ksX2o26tl</p>		 <p>แสกนเพื่อเข้าสู่บทเรียน</p>

<p>MOOC ANAMAI</p> <p>การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร ในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก เด็กวัยเรียน</p> <p>Link : https://moph.cc/ApTkWPGpv</p>		 <p>แสกนเพื่อเข้าสู่บทเรียน</p>
<p>Application</p>		
<p>Application DoFUN</p> <p>สำหรับเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก เด็กวัยเรียน</p> <p>Link: https://moph.cc/gYhgM36fH</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>

 กลุ่มวัยทำงาน

<p>สื่อ คู่มือแนวทางการดำเนินงาน</p>		
<p>แนวทางการดูแลสุขภาพช่องปาก ผู้ป่วยเบาหวานสำหรับทันตบุคลากร และบุคลากรสาธารณสุข</p> <p>Link : https://moph.cc/iR_KOJ9Sj</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดคู่มือ</p>
<p>คู่มือสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก วัยทำงานในสถานประกอบการ</p> <p>Link : https://moph.cc/bZeDk9zm0</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>

Active learning/ e-learning		
<p>MOOC ANAMAI</p> <p>แกนนำสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก ในสถานประกอบการ</p> <p>Link : https://mooc.anamai.moph.go.th/*</p>		<p>*อยู่ระหว่างการนำหลักสูตร เข้าสู่ระบบ MOOC ANAMAI*</p> <p>สามารถเข้าเรียนได้ในเดือน ตุลาคม 2567</p>

 กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

สื่อ คู่มือแนวทางการดำเนินงาน		
<p>แนวทางการจัดบริการดูแล และป้องกันฯ ในผู้สูงอายุ สำหรับทันตบุคลากร</p> <p>Link : https://moph.cc/DHT5_tifW</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดคู่มือ</p>
<p>แนวทางการดำเนินงาน ชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ ช่องปากสำหรับทันตบุคลากร และบุคลากรสาธารณสุข</p> <p>Link : https://moph.cc/RcEPg4CUz</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดคู่มือ</p>
<p>แนวทางการคัดกรองรอยโรค เสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567</p> <p>Link : https://moph.cc/Momm4sAtk</p>		 <p>แสกนดาวน์โหลดคู่มือ</p>

Active learning/ e-learning		
<p>MOOC ANAMAI</p> <p>การดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ที่มีภาวะฟันผุ</p> <p>Link : https://moph.cc/WhuzuWunB*</p>		 <p>แสกนเพื่อ *อยู่ระหว่างการนำหลักสูตร เข้าสู่ระบบ MOOC ANAMAI*</p>
สื่อวิดีโอ/อินโฟกราฟิก/อื่นๆ		
<p>Facebook ฟันยังดี</p> <p>Link : https://www.facebook.com/funyoungdee/</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>
<p>Blue Book Application</p> <p>แอปพลิเคชันสมุดบันทึกสุขภาพ ผู้สูงอายุ</p> <p>Link : https://bluebook.anamai.moph.go.th/</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>

 **รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปาก
แห่งชาติ ครั้งที่ 9**

<p>รายงานผลการสำรวจ สภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9 ประเทศไทย พ.ศ. 2566</p> <p>Link : https://moph.cc/dzhey1WEL</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>
--	---	--

 วิทยาศาสตร์สาธารณสุข

<p>วิทยาศาสตร์สาธารณสุข</p> <p>ปีที่ 28</p> <p>ฉบับมกราคม - ธันวาคม 2566</p> <p>Link : https://moph.cc/tHz233VLY</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>
<p>วิทยาศาสตร์สาธารณสุข</p> <p>ปีที่ 29</p> <p>ฉบับมกราคม - ธันวาคม 2567</p> <p>Link : https://moph.cc/gQILH9y9V</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>

 การจัดบริการสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ

<p>แนวทางการจัดบริการสุขภาพ</p> <p>ช่องปาก สำหรับองค์กรปกครอง</p> <p>ส่วนท้องถิ่น</p> <p>Link : https://moph.cc/kwXaRwUvZ</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>
---	---	---

 การพัฒนาศักยภาพ อสม.

<p>หลักสูตร อสม. ประจำหมู่บ้าน</p> <p>สาขาทันตสุขภาพ</p> <p>(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567)</p> <p>Link :</p> <p>https://dental.anamai.moph.go.th/th/vhv/?reload</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>
---	---	---

 การจัดบริการทันตกรรมทางไกล

<p>คู่มือแนวทางการจัดบริการทันตกรรมทางไกล (Teledentistry) ผ่านแพลตฟอร์มหมอพร้อม</p> <p>Link : https://shorturl.asia/ieKQr</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>
<p>แนวทางและข้อแนะนำสำหรับการดำเนินการบริการทันตกรรมทางไกล</p> <p>Link : https://shorturl.asia/iyvGV</p>		 <p>แสกนเพื่ออ่าน</p>

 ความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก

<p>ชุดสื่อพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพช่องปากสู่การเป็นครอบครัวฟันดี</p> <p>Link : https://moph.cc/R9pjQeBKo</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>
--	---	--

 รวมสื่อสำนักทันตสาธารณสุข

<p>รวมสื่อสำนักทันตสาธารณสุข</p> <p>Link : https://moph.cc/FGYmXXdd-</p>		 <p>แสกนเพื่อดู</p>
--	---	--

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

<https://dental.anamai.moph.go.th/th>

dentalhealth@anamai.mail.go.th

0 2590 4205